

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

20
ДИНАРА
1952

Година XXV Број 674
Субота, 28. новембар 1964.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

КРОЗ ВЕКОВЕ

ФРИЗУРА И ИСТОРИЈА

Женска фризура зва на „коњски реп“ вероватно спада у најстарије начине уређивања косе. Она је, може се рећи, национална фризура Ескимки са Грен-

ланда, јер оне готово све чешљају своју косу у облику „репа“. Међутим, фризура „коњски реп“ настала је још 5.000 година пре наше ере и њу су, како тврде археолози, носиле припаднице ратничког племена Нуер које је живело на територији данашњег Судана.

Политички Двобоји

Стара грчка предања сачувала су нам причу о необичном решавању једног сукоба на острву Хиосу. Наиме, две политичке групе, које су се разликивале на свим тачкама и у свим питањима, одлучиле су да свој вечити сукоб реше борбом прса у прса. Када је борба била готова, један угледан припадник победничке странке предложио је да се сви побеђени протерају са острва.

— Оставимо бар неколицину од њих — повикали су из гомиле победника. — Ако оста немо без противника до годиће нам се да једном зграбимо један другог за гушу.

У ОВОМ БРОЈУ: Каг се ситварала наша Армија. Орден за обавештајца. Мале занимљивости. Леонард није увек црн. Весели у слици и речи. Четрдесети медег. Операција »Угаб«.

Ripley's - Веровали или не!

КЛОДИТЕ син ЕЗОПА, ЧУВЕНОГ РИМСКОГ ГЛУМЦА, ПРИРЕЂИВАО ЈЕ ЈЕДНОМ ГОДИШЊЕ ГОЗБУ НА КОЈОЈ ЈЕ КАО МЕЗЕ СЛУЖЕНО ЈЕЛО СПРАВЉЕНО ОД 100 ПТИЦА ОД КОЈИХ ЈЕ СВАКА СТАЈАЛА ПО 200 000 ДАНАШЊИХ ДИНАРА ЈЕР СУ ИХ ГОДИНАМА УЧИЛИ ГОВОРУ НАЈБОЉИ РИМСКИ ОРАТОРИ? МЕЗЕ ЈЕ РЕДОВНО ЗАЛИВАНО ВИНОМ У КОМЕ БИ ДОМАЊИН РАСТВОРИО БИСЕР НЕОЦЕЊИВЕ ВРЕДНОСТИ

КАТЕДРАЛУ У ЛУКЕРИ У ИТАЛИЈИ САГРАДИО ЈЕ 1300 ГОДИНЕ КРАЉ КАРЛО II ОД МАТЕРИЈАЛА ЈЕДНЕ ПОРУШЕНЕ САРАЦЕНСКЕ ЦАМИЈЕ - КОЈА ЈЕ ОПЕТ БИЛА САГРАЂЕНА ОД КАМЕНА ПОРУШЕНЕ КАТЕДРАЛЕ!

17 СИНОВА СЕР ДЕЈВИДА МАРЕЈА СПАВАЛО ЈЕ У ЗАМКУ БЛЕР, У ШКОТСКОЈ, У ЈЕДНОЈ ОГРОМНОЈ ОКРУГЛОЈ ПОСТЕЉИ!

ДОМОРОЦИ ЦЕЈЛОНА

ВЕРУЈУ ДА СЕ ГЛУБОГА МОЖЕ ИЗЛЕЧИТИ АКО СЕ НОСИ МАСКА КОЈА ПРЕДСТАВЉА ДЕМОНА ГЛУБОКЕ

ВАТРА У ПАЛАТИ КРАЉА РУАНДЕ (АФРИКА) ОДРЖАВАНА ЈЕ ДАЊУ И НОЋУ 200 ГОДИНА

ЗЛАТНА ДУГМАН СА СЛИКОМ ЛЕПТИРА ПРИШИВАНА СУ НА РУХО УМРЛИХ ЕТРУРАЦА - ЈЕР СЕ ВЕРОВАЛО ДА ЋЕ ЛЕПТИРОВИ ПОМОЌИ ДУШИ ДА ОДЛЕТИ У ВЕЧНОСТ

У архиви Британског адмиралитета чува се дебео досије с натписом „Велики панцадрам“. Тако се називао тајни пројект у који су за време рата полагање огромне наде.

У току су биле припреме за форсирање Ламанша. Било је познато да су Немци дуж обале изградиле читав одбрамбени систем - Атлантски бедем. Да би инвазионе снаге могле да напредују, најпре је требало срушити утврђења. Према подацима обавештајаца, за сваки бункер или упориште била је потребна једна тона експлозива, и то под условом да експлодира уз само утврђење.

У онеспособљавању Атлантског бедема требало је да велику улогу одиграју бомбардери и артиљеријска ватра с бојних бродова. Али, прецизно бомбардовање могућно је само с мале висине, а ефективни топовски погоди - с малог растојања. Али, и у једном и у другом случају морало се рачунати на велике сопствене губитке.

Тада се и родила мисао да се конструише направа која би могла да под противничком ватром допреми експлозив до самог подножја утвр-

ђења и да тамо експлодира, мисао о - панцадраму.

Панцадрам је у ствари било нешто слично калему за намотавање каблова. Само, тај калем је био не дрвени, већ челични, дугачак три метра, а његов средишни део морао се напунити експлозивом. На ивицама његових бојних дискова - точкова налазиле су се барутне раке те, помоћу којих је читава направа требало да се креће.

Претпостављало се да ће се панцадрама упућивати на обалу са десантних бродова. Пошто би савладали плићак, они би прешли на обалу и брзином од 150 километара на час кренули би на немачка утврђења.

У августу 1943. године у једној војној фабрици приступило се изради првог панцадрама. Посао се обављао у толикој тајности да у експерименталне радионице није имао приступа чак ни конструктор панцадрама.

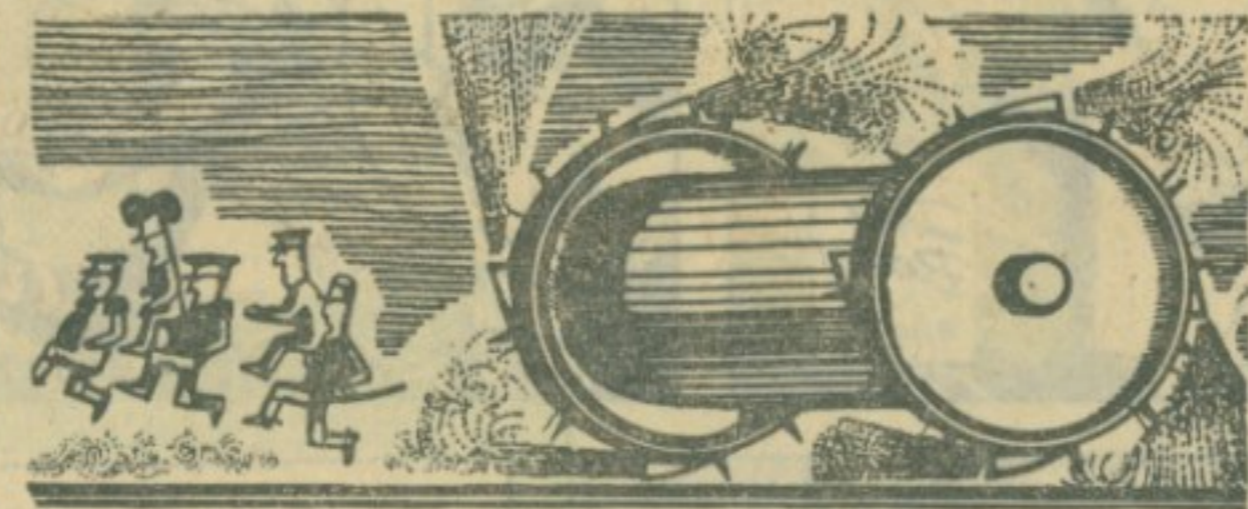
Почетком септембра опитни примерак био је завршен. Једне ноћи њега су, на специјалној платформи, одвезли до морске обале. У зору је почела проба. Уместо експлозива у бубањ су насули две тоне песка, на дискове су

причврстили раке и целу направу ставили у погон. У облацима ватре и дима, калем је кренуо по плажи. Раке су, очигледно, неравномерно сагоревале, јер се панцадрам кретао као прогоњени зец: у цик-цак.

Направа у коју су полагање толике наде имала је много недостатака. Панцадрам би се час заглавио у песку, час би се преврнуо на бок. Било је немогућно усмерити га право на циљ - свако удубљење, свако испупчење учинило би да скрене у страну.

Конструктор је предлагао једну измену за другом и на основу њих било је израђено још неколико панцадрама. У јануару 1944. домета је одлука да се изврши генерална проба.

На пробу је дошло неколико генерала и адмирала, као и много официра разних родова војске. „Велики панцадрам“ није их разочарао. Он се жустро спустио са десантне скеле у воду и прешао на обалу. Филмски сним

Према подацима УНЕСКА у 1961. години у целом свету штампано је (70 разних земаља на пет континената) укупно 375.000 књига или брошура. Овај број је знатно већи него онај у претходним годинама.

Највећи део штампаних књига отпада на Европу: 44 одсто, затим долази Азија: 22,9 одсто и на треће место СССР са 19,7 одсто. На Северну Америку отпада свега 6,9 одсто, од укупно штампаних књига у свету. Јужна Америка учествује са 4 одсто, а Африка са 1,6 одсто.

По броју објављених књига Совјетски Савез заузима прво место: 74.000 књига, затим долази Велика Британија: 25.000 књига, Јапан: 24.200, Западна Немачка: 22.000, Сједињене Америчке Државе: 18.000, и Француска са 12.700 књига. После Француске долазе: Чехословачка, Холандија и Индија. Годишњу производњу од 5.000 до 7.200 имају ове земље: Пољска, Шпанија, Румунија, Мађарска, Југославија, Бразил, Шведска и Швајцарска.

У погледу садржине најважније литературе је у Енглеској, Јапану, САД и Француској. У Совјетском Савезу поред друштвених наука велика пажња се посвећује и примењеним наукама. У Француској после књижевности долазе дела из области уметности. У неким земљама преовладавају географска и историјска дела. Филозофија је најбоље заступљена у СССР и Јапану.

Књиге у свећу

По броју објављених књига Совјетски Савез заузима прво место: 74.000 књига, затим долази Велика Британија: 25.000 књига, Јапан: 24.200, Западна Немачка: 22.000, Сједињене Америчке Државе: 18.000, и Француска са 12.700 књига. После Француске долазе: Чехословачка, Холандија и Индија. Годишњу производњу од 5.000 до 7.200 имају ове земље: Пољска, Шпанија, Румунија, Мађарска, Југославија, Бразил, Шведска и Швајцарска.

ЦЕНТРИФУГА - МЛИН

Полако се окрећу масивни жрвњиви претварајући у брашно златасти поток пшенице. То се може видети у свакој воденици.

Али, ево млина који ради на другом принципу, Челичне лопатиче ротора центрифуге огромном брзином бацају зрно на зидове машине. Од удара зрно се буквално претвара у прах. Мењајући брзину обртања могућно је регулисати финоћу млива.

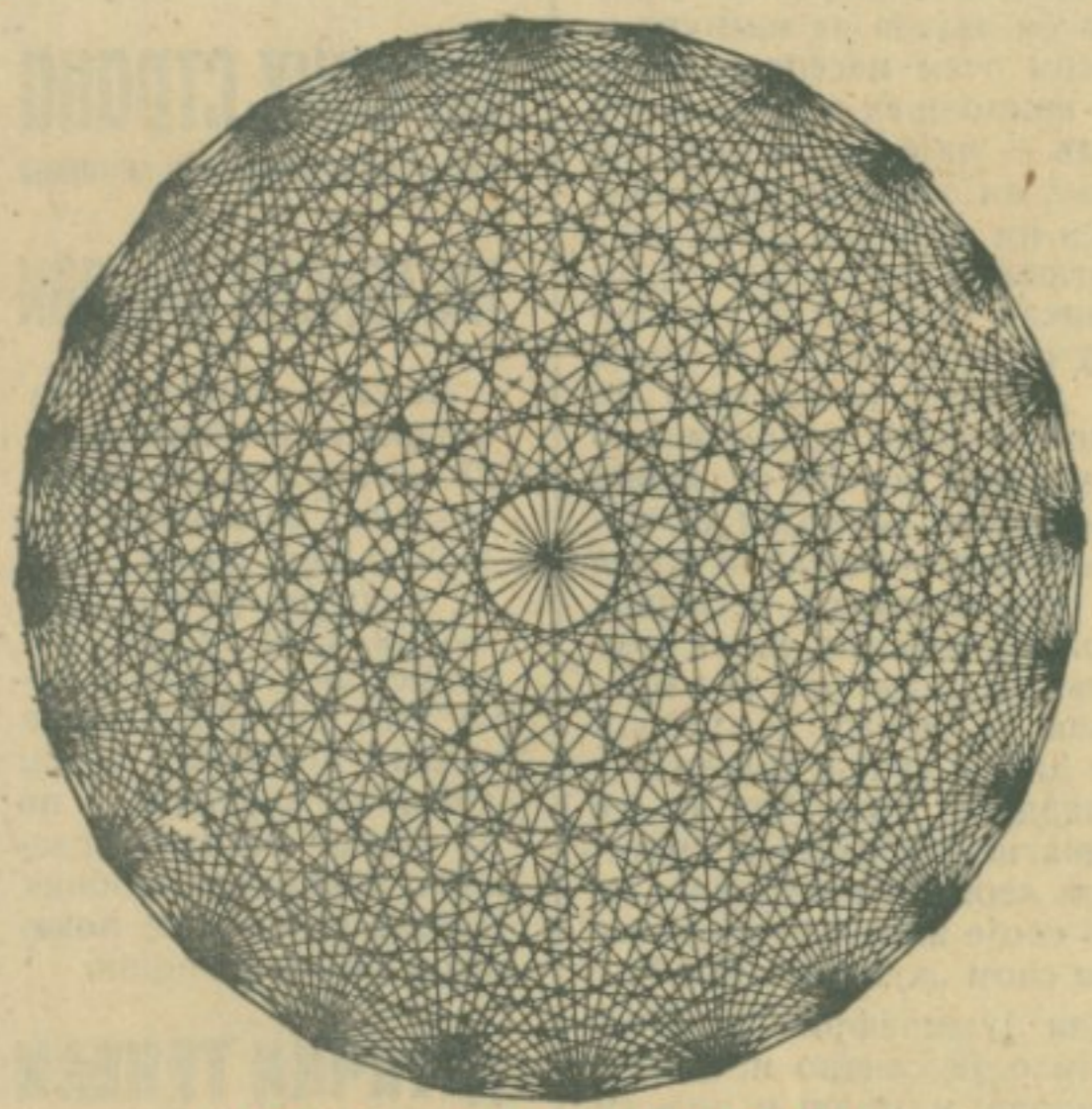
Центрифуга, - млин конструисана је у мађарском Институту за пољопривредне и млинске машине. Њен капацитет је знатан, 4 млевење жита на њој знатно је јевтиније но у обичним млиновима.

Опитни модел центрифуге млина самleo је за време прве пробе 10.000 тона пшенице и...зауставио се сам јер на елеватору, смештеном у близини, зрнеља више није било.

АУТОМАТСКИ РЕСТОРАН

На аутопуту између Гисена и Касела у Немачкој ускоро ће бити отворен аутоматски ресторан који ће имати 60 места унутра и 80 на тераси. Пу-

тници ће у свако доба дана и ноћи имати на располагању шест топлих оброка, као и велики број хладних и све врсте пића.

КО НЕ ВЕРУЈЕ

Овај дијаграм сачињен је искључиво од правих линија. Ниједна кривуља није употребљена. Ко не верује, то може сам проверити помоћу лењира.

ЛЕЈЗЕР-СТОМАТОЛОГ

Стоматолози у америчкој граду Синсинатију утврдили су да сноп светлости лејзера има способност да разори онај део зуба који је угрожен каријесом, чак и на местима до којих се не може

допрети обичним зубарским инструментима. Тачно усмерен зрак лејзера одстрањује каријес код мањих, али дубоких оштећења, док се дифузни зрак користи код површинских оштећења.

ПОРУКЕ ЗА ВОЛАНОМ

Аутомобили се све више модернизују, поготову они којима се служе такси-шофери. Холандски поштанско-телеграфски стручњаци израдили су у ту сврху систем који је много јевтинији од ра-

дио-телефона. Назвали су га семафон. Семафон је инсталиран у колима и он ће обавештавати возача звучником или светлосним сигналом и означити му позивни број тражиоца. Возач ће има-

ти само да се заустави на првој јавној говорници и прими поруку. Како у Холандији постоји велик број јавних говорница, то за возача овако примљена порука неће представљати никакав проблем.

ЗА ИЛИ ПРОТИВ

Док се у шведским школама пропагира куповање џемпера на којима је насликана мртвачка глава са текстом који говори о штетности дувана, потрошња цигарета се ипак у целом свету повећава, а нарочито у Америци. Да би разуверили оне да би доказали онима

ван изазивач рака на плућима, једна дрогерија у Миле Ситију (Монтана) нуди сваком свом купцу који јој донесе 52 омота од цигарета бесплатан радиограм плућа, да би се сам уверио како му плућа изгледају ако пуши.

Послушна лампа и несагориви сеф

Да би се та стона лампа угасила или запалила, није потребно тражити прекидач. До вољно је ако јој се руком да знак. Приближавање руке тако утиче на жичани костур абажура да се релеј одмах

активира и лампа се — гаси или пали. Потребно је само да рука „прође“ крај абажура на растојању које није веће од 40 сантиметара. Овакаве лампе већ се продају у Енглеској.

Треба рећи да се овај исти принцип дуго већ искоришћава за заштиту сефова од провалника. Знак за узбуну аутоматски одјекне чим се преступник приближи сефу или, чак, чим уђе у одају — што зависи од тога како је постављен регулатор осетљивости.

Казна за кунавице

У старо време официри авганистанске војске, под командом Махмуда ел Газија, који су били оптужени за кукавичлук, морали су да уче-

ствују у дефилеу пред грађанством са пуном зобницом зоби, која им је висила око врата.

На испиту

Док професор чека да му кандидат одговори на постављено питање, овај се чешка по глави.

— Пријатељу, видим да вас ово моје питање доводи у негодну ситуацију.

— О, не, друже професоре, одговори кандидат. Не доводи мене у негодну ситуацију ваше питање, него мој одговор.

ЛЕОПАРД

НИТЕ
УВЕК

ЦРН

Пре четврт века, кад се једном Дунав излио, на једном привременом речном острвцу, готово бок уз бок живели су неколико дана једна лисица и један зећ — све док их људи нису спасли. Тада се сматрало да је заједничка несрећа, поплава, учинила од ових вековних непријатеља толерантне комшије, односно да је лисица била сувише уплашена да би и помислила да убије зеца, а да се дугоуки више бојао даљења него тета лије. Међутим, прича о

лисици и зецу доживела је не давно своју репризу, само на једном језеру Кариве где се подиже велика брана. Када је вода за акумулационо језеро почела да се диже, на једном насталом острвцу затекли су се један леопард, мужјак једне врсте велике антилопе и две мале јужноафричке антилопе. Како радници нису имали потребну опрему за спасавање животиња, читаве две седмице нису ни водили рачуна о острвцу. Међутим, када су се после две не

деље поново заинтересовали за острвце, нашли су све његове становнике на броју. Зоолог Ричард Овен, који је учествовао у акцији спасавања дивљих животиња са поплавленог подручја, заинтересовао се за овај случај па је неколико дана пажљиво мотрио шта се збива на острвцу. На своје велико изненађење открио је да се леопард храни искључиво рибама. За време подневне жеге, кад сунце извршило своје дело, леопард легне на

саму обалу и из воде шапом избацује и прождире једну рибу за другом.

Овена су овде изненадиле две чињенице. Прва је та што се леопард хранио дању (у нормалним приликама он у лов одлази ноћу), а друга — да су му на дохвату шапе биле три антилопе (његова уобичајена храна), а да их он није ни дирнуо. Овен сматра да су и лисица са дунавског острвца и леопард примери дивљих звери које не убијају, да се тако изразимо, на свом „кућном прагу“.

Природњаци су више пута запазили да мале птице певачице понекад граде своја гнезда испод гнезда птица-грабљивица и да их њихови велики суседи никад не дирају. Забележени су и случајеви да су у јазбини јазаваца становали зечеви и лисице и да у таквим „сустанарским односима“ ни јазавац ни лисице не убијају зечева мада су им они њихова природна храна. И то је по тврда теорији да многе дивље животиње не убијају на свом „кућном прагу“.

Један природњак проучавао је навике једног леопарда који је живео у једном шумском појасу. Леопард је имао два „станишта“ у којима је проводио дан. Једно „легло“ било му је у густом жбуну и ту је он дремао за време топлих и сунчаних дана, док је кишне дане проводио у другом „легалу“ испод густо сплетених лијана.

У истом делу шуме живе иле су три велике антилопе и безброј малих, велик чопор мајмуна и јато френколина, птица сродних препелицама. Поред тога, на свега 80 метара од леопардових „легала“ било је једино имање и пси са њега

свакодневно су залазили у шуму да би лајали на мајмуне.

Током осам месеци — колико је природњак проучавао леопарда — ниједна од ових животиња, ни антилопе ни птице, ни пси ни мајмуни, ни домаће животиње, а ни људи са фарме, никад нису били угрожени од стране леопарда. Сваке ноћи леопард је одлазио до падина планине удаљене око 3 километра да би ту ловио дивље свиње од којих су после његових „посета“ остале свакодневно црне чекиње и несварљива кожа. Међутим, на основу трагова на шумском тлу природњак је могао да утврди да су дивље свиње залазиле у леопардову шуму, да су се чак два непријатеља и сретала, али леопард никад није падао своје жртве у својој шуми, на свом „кућном прагу“.

Један јужноафрички фармер имао је слично искуство. Антилопе, мајмуни и пољски пацови наносили су огромну штету његовим усевима. Због тога, када су се на његовом великом имању појавила два леопарда, он само што им није пожелело добродошлицу. Леопарди су за неколико дана очистили један део његовог имања од штеточина, а онда су почели да „обрађују“ другу парцелу уништавајући на њој антилопе, мајмуне, пацове и све остале уљезе. Леопарди су остали на имању читаву годину дана, а за то време нису никад покушали да нападну људе, домаћу стоку и псе, мада се зна да су пси њихова најомиљенија храна.

Леопард није црн. Његово крзно је шарено. Он ни по својим особинама није увек црн, као што уосталом и сами мождемо да видимо из ових истих нитих прича.

Незгоде облакодера

Вратар једног облакодера, део своју жену! — Да те није напустила? — Не, него је јуче почела да пере степенице.

Са свих страна

НАЈЛОНСКИ ЗИДОВИ

Бетон помешан са најлоном отпорнији је 27 пута од досадашњег бетона прављеног на уобичајени начин, тврде неки амерички стручњаци. Они су овај нови бетон испробали тако што су портландски цемент помешали са најлонским влакнима, па од таквог бетона изградиле неколико пробних зидова који су се показали веома отпорни.

ДУГАЧКИ ТУНЕЛИ

Тунел испод Монблана, о коме се у последње време чешће говори, треба да буде завршен још пре краја лета. Иако је дуг 11.900 метара, овај тунел неће бити најдужи, пошто се испред њега налази тунел Монсени (у Алпима) који је дуг 12.849 метара. Најдужи железнички тунел је Симплон који је дуг 19.821 метар.

»ОДБАЧЕНИ ИЗ ДРУШТВА«

Недавно је у Лондону одржан 14. међународни конгрес криминолога. Једном састанку присуствовали су и психолози и социолози који су истакли да би требало захтевати од судских власти да се затвореницима посвети више пажње и да се не третирају као „одбачени од друштва.“

2 Милер није ни завршио издавање наређења а у његов кабинет је без куцања ушао здепац Немца у цивилу.

— Је ли све готово? — набусито је запитало и немарно се руковао с начелником Абвера. — Можемо ли одмах да кренемо, хер оберст?

— Пратиће вас оберфелдвелбел Краух — показао је Милер главом према мени. — Он зна руски, може да вам послужи као тумач и да вам, уопште, буде приручи.

— Хава! — чак и не погледавши ме промрљао је Гутхајл. — Поћимо!

Сели смо у „опел“ који нас је чекао. Ја за волаи, а Гутхајл поред мене. Читавим путем Немца је ћутао и само је с времена на време руком одевеном у светложуту крзнену рукавицу прелазило преко слепоочница.

Тек у логору, када смо показали документа и прошли кроз капију, рекао је:

— Тумач ми није потребан. Чекаћете у колима.

— Можда би било боље да га испитује неко у униформи? — запитао сам. — Заробљеници се са великим поштовањем односе према војним лицима...

— Ја и без униформе умеам да улијем поштовање према себи.

— Нису ли вам потребни мастило и папир?

Гутхајл се осмехну.

— Не намеравам да ништа записујем. Подаци су потребни само мени... Чекајте!

Последње Гутхајлове речи натерале су ме да се замислим. Зашто су подаци потребни само њему?

Његове речи нису ми давале мира ни идућих дана када сам пратио Гутхајла до логора где је он саслушавао Харитонову. Гутхајл је одлазио тамо с немачком тачношћу: пре подне три часа и још три после ручка. Затим сам га одвозио у штаб, Милеру, који га је одмах уводио у свој кабинет.

Из предострожности нисам ни покушавао да с њим заподевам разговор. Чекао сам да Гутхајл проговори. Али, он је ћутао. Да бих га расположио према себи и тиме сачувао могућност да пратим припремање подухвата који су он и Милер смислили, старао сам се да у свему угодим Гутхајлу; набављао сам за њега пилиће, гуске, јаја, маст, па чак и рибу. У аутомобил сам довукао раскошан крзнен плашт — да покрива ноге. Послао сам му у стан грамофон и плоче са сентименталним немачким песмицама које је, како се показало, Гутхајл веома волео.

Моје старање није било узалудно. Јел-

ОПЕРАЦИЈА »УДАВ«

Из казивања совјетског обавештајца И. Лебедева

ном, када сам се јавио Милеру за редовне инструкције, рекао ми је:

— Ја и штурбанфирер Гутхајл задовољни смо вашим радом, Краух. У случају да операција буде успешно изведена, можете рачунати на награду... Можда ћете, чак, добити официрска чин.

Сарбео ме је језик да запитам: „Каква операција?“

Али на време сам се уздржао. Уместо тога за изразом савесног слуге подигао сам руку, избечио очи и — гракнуо:

— Хајл Хитлер!

А затим сам истим гласом додао:

— Хвала вам, екселенцијо!

— Свакоме своје, сваком по заслуги, Краух. Ви знате мој принцип. Даћу вам један савет: требало би да набавите више алкохола, Гутхајл није као смук!

Савет претпостављеног сам спремно прихватио. Отада се под седиштем у аутомобилу увек налазила флаша домаће ракије, за којом је Гутхајл редовно посезао пре но што ће ући Харитонову, а и пошто би се вратио од њега.

„Брига“ о Гутхајлу и посете његовом стану омогућиле су ми да установим још једну важну појединост: с времена на време штурбанфирер је ноћу одлазио некуд. Тачно сам знао да не одлази у официрски казино и остале институције за разоноду: тамо сам имао своје људе. Куда одлази?

Да ово одгонетнем помогао ми је Курт. Курт илегалца из Бреста, Немца по народности, користио је поверење фашистичких градских власти и као фолксдојчер радио је као добровољни шофер у једној хитлеровској војној установи. Преко Курта и његових другова-позадизаца одржавао сам везу са Глушевљевим одредом у случајевима кад нисам могао да одем до „храстива“. Курт ми је у једној од војничких кафана испричао да Гутхајл, увек у цивилном оделу, одлази у једну кућу на самој периферији Бреста.

— Јесте ли дознали ко живи у тој кући?

Курт је флегматично одувао пену са површине кригле и отпио мало пива.

— Замислите само: досад смо веровали

да је то прштен човек. Зове се Васил Петрушевич. И раније смо се распитивали за њега.

— А због чега?

— У његовој кући — спутивши глас на ставио је Курт — је јавка Стаховљеве групе. Оног што дејствује под Кобриним.

Хтели смо да успоставимо везу. Причо сам вам...

— Можда је ту Стаховљеву групу организовао Гестапо у циљу провокације? Курт слеже раменима.

— О томе је засад тешко судити. Имамо податке да је та група уништила неколико композиција код Березе и Иваневиха.

Поред тога, дигли су у ваздух неколико аутомобила на путу Брест — Минск. Тешко да би такве подухвате Гестапо одобрно!

Замислио сам се. Курт је био у праву. Ми смо у то време били веома добро упознати са тим прљавим методама Гестапоа да ствара лажне партизанске групе које су успостављале везу с правим партизанима и позадницима да би их — уништио. Али, знали смо још нешто: деловање тих група никад није превазилазило окви ре обичног пљачкања месног становништва. У крајњем случају ти лажни партизани су, са одобрењем Гестапоа, ликвидирали неког непоузданог полицајца.

Али, дизање возова у ваздух и уништавање аутомобила...

Свауда око нас седели су за столовима разулари немачки војници. Навлачили су се пивом и ракијом и покушавали да се отргну од црних мисли: пред њима су прегећи стајали источни фронт, партизански препаци на путевима, експлозије мина које су по градовима поставили илегалци.

И нико од оних који су пили и грлато певали пијане песме није подозревао да одмах ту, поред њих, разговарају два совјетска обавештајца.

А можда је баш тај ваш Гутхајл провокатор? — лаган је изговорио Курт.

— Можда он хоће да задобије поверење Стаха? И засад га још не дира јер хоће прво да прогута крупнију дивљач... Глушевца и његов одред.

У мом мозгу као да је севнула муња и осветлила ми јаком светлошћу све што

се догађало. Тајнаствена саслушања Харитонову, посете Петрушевичевом стану... све је дошло на своје место. У свему су се осећали његови прсти.

Знаш шта, Курте — рекао сам му трудећи се да говорим што мирније. — Ускоро ће ми бити потребна ваша помоћ. Можете ли да за 24 часа напустите град?

— Могу... Имам предлог: у Барановичима живе моји рођаци.

— А ако вам предложим да одиграте улогу немачког војника, хоћете ли прихватити?

— У том позоришту у коме ви и ја играмо ни једна се улога не одбија — осмехну се Курт. — Учинићу све што наша ствар захтева.

Позвао сам келнера, платио и отишао оставивши Курта да испије своје пиво.

Све је било урађено, све предвиђено. Ништа није било пропуштено.

Гутхајл није журио. Као и раније, све се одвијало по распореду који је он сачинио. Свакога дана возио сам га у ло-

гор Харитонову и враћао отуд. Сваког дана, седећи за волаином, питао сам се у себи: хоће ли скоро? Али, Гутхајл је ћутао, а по његовом лицу ништа се није могло погодити...

Најзад, кад смо се једног дана вратили са саслушања и кад се наш „опел“ зауставио испред штаба, Гутхајл ми је пружио табак хартије савијен начетворо.

(Наставиће се)

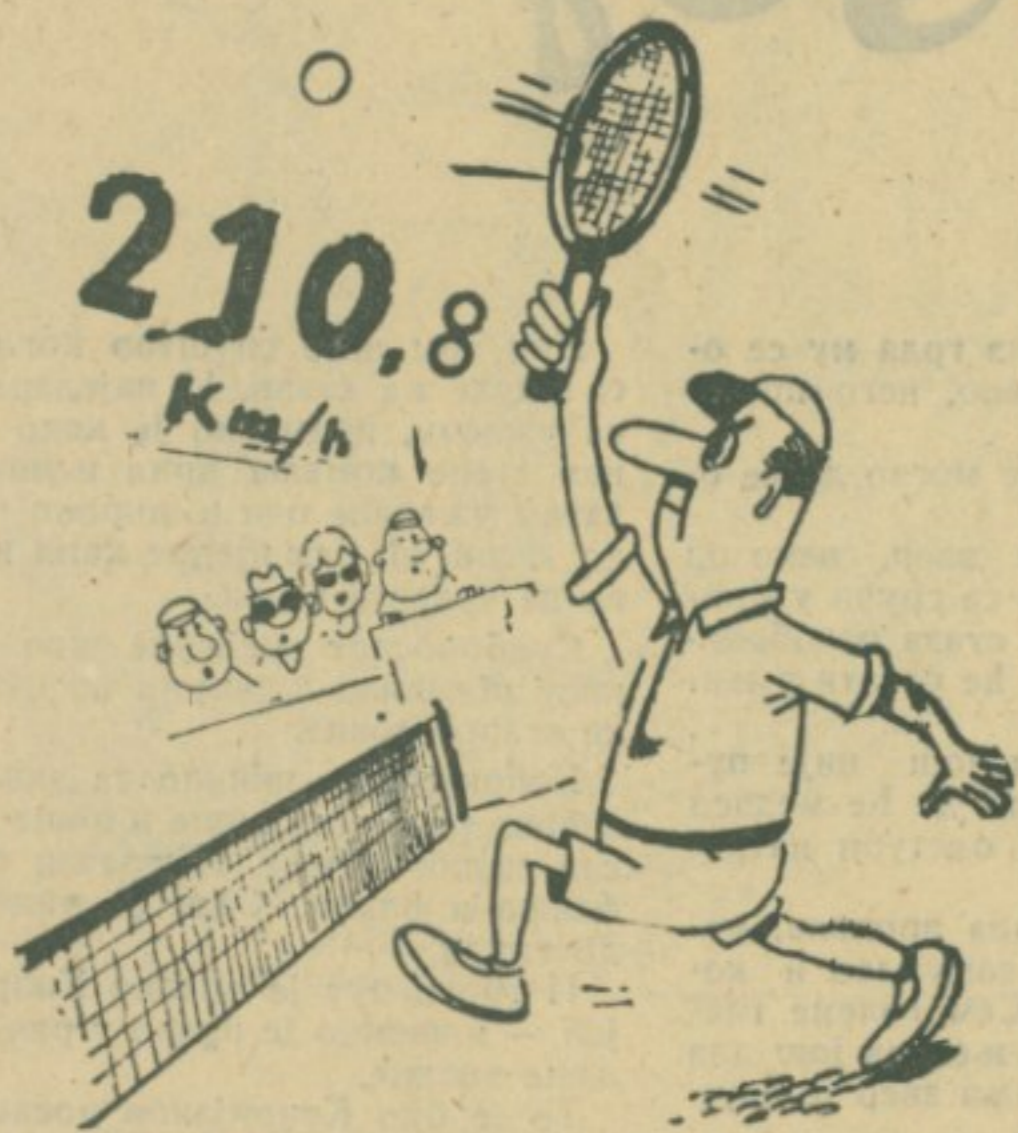

гор Харитонову и враћао отуд. Сваког дана, седећи за волаином, питао сам се у себи: хоће ли скоро? Али, Гутхајл је ћутао, а по његовом лицу ништа се није могло погодити...

Најзад, кад смо се једног дана вратили са саслушања и кад се наш „опел“ зауставио испред штаба, Гутхајл ми је пружио табак хартије савијен начетворо.

(Наставиће се)

СУПЕРЛАТИВИ У СЛИЦИ И РЕЧИ

Прво „нај“ о коме ћемо вам данас испричати долази нам са тениског игралишта. Нарочитим мерењима било је утврђено да је од свих до данас познатих тенисера највећом брзином одбацивао тениску лопту Лестер Стефен који је учествовао на такмичењу за Девис куп 1935. године. Брзина којом су његове лопте прелетале на противникову половину игралишта износила је 210,8 километара на час.

Јединствен рекорд у прескакању високих препона забележила је 1949. године Међународна федерација јахача. Те године, 5. фебруара, чилеански капетан А. Ларагвибел Моралес са својим коњем званом „Хуасо“, прескочио је препону високу 2,47 метара.

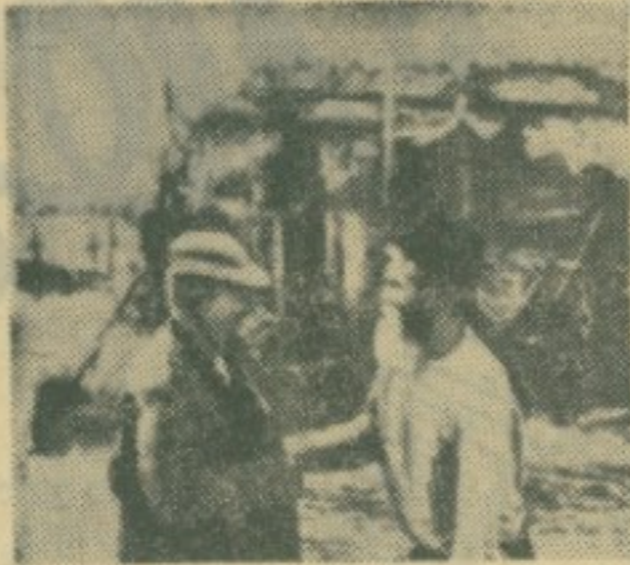

Најдужи штрајк у историји организовали су и спровели бербери Копенхагена. Они су ступили у штрајк 1927. године, а престали су да штрајкују 4. јануара 1961. поставивши тиме апсолутни светски рекорд.

МАЛЕ ЗАНИМЛИВОСТИ

ГОДИНУ ДАНА НА ОКЕАНУ

Американец Вилијам Вилис, стар седамдесет једну годину, препловио је на обичном спла

ву Тихи океан од обале Перуа до источне обале Аустралије. Његова пловидба трајала је нешто више од годину дана. На нашем снимку је Вилис по свом доласку у Аустралију.

НАДА БИ МОГАО ДА БИРА

Бака одвела малог Перицу у зоолошки врт, па га је одједном запитала:

— Перице, да ли би ти волео да изгледаш онако лепо као она дивна шарена птичица?

— Када бих већ могао да бирам, више бих волео да могу да штрцам воду кроз нос као слон! — одговори мирно Перица.

Разговор о кризи

Четири човека седела за столом у кафани.

Један је уздахнуо. За њим је уздахнуо други. За овим трећи. На то је четврти љутило викнуо:

— Када ћете већ једном престати да разговарате о кризи.

Сунцокрет — гигант

У врту Американца Стивенсона из града Миннеаполиса, у савезној држави Миннесоти, из

растао је сунцокрет висок пет метара. Сунцокрет и даље расте.

ПОМИРЕЊЕ

— Да ли се песник Лирчић измирио са својом женом?
— Јесте и то потпуно: она чита оно што он напише, а он једе све оно што она скува.

ИМА НАДЕ

— Реците ми има ли уопште наде да нека моја песма буде штампана у вашем часопису? — пита песник уредника.

— Разуме се да има! Једног дана мораћу и ја да умрем, одговори уредник.

Будилник у сјафо време

— Код нас вам није потребан будилник. Изјутра ће се сам петало јавити кукурекањем.

— Лепо, лепо, онда га само дотерајте да кукуриче у седам сати и десет минута.

Не разумеју га

Прича се да је чувени физичар Ајнштајн рекао једног дана Чаплину:

— Ваша уметност је међународна. Сви вам се диве и сви вас разумеју. Мени се, та кође, сви диве; али, на жалост, нико ме не разуме.

Против кише

Једна западнонемачка фирма израдила је оригиналан уређај који мотоциклистима олакшава вожњу за време кише. На шлему возача намонтиран је вентилатор који, обрћући се под дејством ветра што га возач и возило стварају, разбија и расејава кишне капи.

Мајмун под водом

Енглеска циркуска артисткиња Мици Ројерс веома воли да плива у друштву свог мај-

муна. Мајмун је такође заволео овај спорт, па је чак научио и да рони.

ПОТЕРА ЗА ТИГРОМ WALT DISNEY

Четрдесети медвед

Сибирски ловци кажу да је четрдесети медвед за ловаца — судбоносан. Ловац Кипријан је припрост човек и зато је веровао у ту празноверицу. Када је убио свог 39 медведа, решио је да више не убија ове звери. Почео је да избегава места где би могао да се сретне с њима. У лов је ишао у високе планине.

У брдима Алтаја, где је Кипријан пребивао, свака зверка има своје одређено место где живи. Медвед живи у долинама, у мрачним јеловим шумама. Међутим, високо у планинама, где почињу оморике, и још више где расте бор, медвед се среће ретко.

У близини снежних врхова не може ни бор да издржи. Ту је полагао по земљи, у виду ни-

СИБИР НИЈЕ ДАНАС КАО ПРЕ. ОН ЈЕ ИЗМЕНИО СВОЈ ЛИК. НИКЛИ СУ НОВИ ГРАДОВИ И ПОЈАВИЛА СЕ ОВА ЦИВИЛИЗАЦИЈА. ОВА ПРИЧА ЈЕ ИЗ СТАРОГ СИБИРА.

ског грмља, приљубио се уз хладно стење. Ту, ако човек и наиђе на медведа, не треба да га се боји: овде није његово царство и он сам бежи од човека. Само понекад, за време летњих врућина, појне се и сам рутава медо на високе висоравни, где се поред свеже зелене траве, боје самарагда, налази чисти планински снег који засењује очи својим сјајним блистањем. Медо воли да се мало поваља у хлад-

ној, снежној перини, да истера досадне бубе из дебеле и чупаве своје бунде, али ту чим осети мирис човека, клисне у своју постојбину — у густу шуму.

Кипријан је почео да иде у лов на козороге у страху да не нагази на свог фаталног четрдесетог медведа. А кад је дошао јун — месец медвећих сватова — стари ловац је пошао у лов на беле веверице. Није пошао кроз тајгу, ту густу сибирску шуму, него стрмом, каменитом горском стазом, која се као бела нит спуштала с планине до саме Кипријанове куће. У то време, наиме, медведи су узнемирени, постају опасни и сусрет са њима није ни најмање пријатан.

Лов је био богат. Кипријан је убрзо убио крупног козорога, натоварио га себи на леђа и истим путем почео да се спушта са планине. Пушка је једноцака била набијена куршумом. Још два метка имао је код себе као резерву.

Стаза је ишла ивицом амбиса и била је толико узана да се на њој ни два човека не би могла да мимоиђу. С једне стране била је гола, глатка стена, а с друге страна, амбис без дна.

И баш ту, на самој окуци те опасне стазе, против сваког очекивања, искрнуло је пред запрепаћеног ловца његов четрдесети медвед.

Нашли су се очи у очи. Кипријан је имао на леђима упртљачу с убијеним козорогом. Козорог је био тежак, каиши се затегли: упртљача се није лако могла да збаци с плећа. Да се окрене или узмакне, на то Кипријан није могао ни да помисли.

Преостало је само једно: да пуца.

Али стари ловац није одмах могао да савлада свој страх пред својим четрдесетим медведом.

И медвед је стао. Голема, црна, чупава главурда вирила је иза камена. Медвед, очигледно није био мање пренеражен неочекиваним сусретом. Жмиркао је немирно својим ситним очима,

мрдао носем, а из грла му се отело пре уплашено, него претеће мумлање.

Ни медвед није могао да се окрене.

Или човек или звер, неко од њих морао је да се сручи у провалију, да би се стаза ослободила за онога који ће остати у животу.

Ипак Кипријан још није пуцао: још се надао да ће медвед да узмакне и да одступи натрашке стазом.

Али и та је нада пропала: медвед је срдито замулао и коракнуо напред. Сем големе главе појавила се и његова још длакавија шија. Дивља звер је пошла напред.

Кипријан је нагло подигао пушку, чврсто се опро ногама о камен и опалио метак у медведа — право међу очи.

Дим је Кипријану за тренутак застро поглед.

Кад се дим разишао, медвеће главе није било.

Кипријан је окренуо ухо према провалији, али пад тешког трупа није чуо. Уосталом, није ни чудо, јер је доле, у амбису, шумео преко стења и камена, бурни горски поток.

Кипријан је одахнуо из пуних груди: пут је био слободан. Измакао је далеко свом судбоносном четрдесетом медведу.

Али, пре него што ће да крене напред, Кипријан је поново набио своју једноцевку.

Кад је дигао поглед с пушке — још више се запрепастио. Пред њим је опет иза окуке извиривала медвећа глава.

Кипријан није веровао својим очима: метак његове тешке пушке није ништа наудио зверки. Ни огреботина се није видела на широком челу медведа. Само су му ситне очи сијале сада пуне беса.

Без дугог размишљања, Кипријан је подигао пушку, наишао ни и опалио управо у тренутку, кад је звер отворила чељусти и пошла напред.

Страховита рика, какву стари ловац у животу није чуо, загрмела је из белог облачка дима.

Страшне главурде је нестало. Хладан зној је избио ловцу на челу, а колена су му задрхтала. Ипак је прикупио толико снаге да поново набије пушку.

При том није спуштао поглед са окуке на стази. И наједаред, са ужасом, приметио је како се иза стене помаља црна њушка, затим ужарене очи и широко чело звери. И, без иједне капи крви на чупавај глави.

Судбоносног медведа као да нису погађали куршуми из пушке старог ловца.

Кипријану се чинило да дивља зверка расте све више и више по сле сваког пуцња. И долази све ближе и ближе. Сада се видела до груди.

И трећи пут је опалио Кипријан — нишано је право у разјапљене вилице.

То је био Кипријанов последњи метак: више их није имао.

Стршна рика се поновила. Ловац се скаменио.

И не мислећи шта ради, с празном пушком у руци, пошао је одлучно напред стазом: боље је да се одмах судари са страшном звери и да буде одмах крај.

Кад је закорачио за окуку, нашао се око у око са медведом. И тада се десило оно, што Кипријан није ни у сну мислио. Огромна звер је некако уплашено рикнула и почела да узмиче, корак по корак уназад.

Кипријан је ишао напред, али се ипак није приближавао одвише близу искеженим зубима животиње. Тело медведа се извијало на сваком заокрету стазе, а Кипријан је ишао и ишао напред.

Стаза је била све шира и шира. Медвед се вешто окренуо, мању репом и необичном брзином појурео назад.

Кад је Кипријан дошао до места где је престајала стрмина, медвед је већ био нестало у мрачној боровој шуми. Клецајући од преживеог страха и клатећи се као да је пијан, ловац се спустио у подножје планине.

Тамо, на каменитој обали потока, који је текао дубоко и испод стазе, нашао је убијена, са пробијеном главом, своја три медведа: „судбоносног“ четрдесетог, четрдесет и првог и четрдесет и другог — истовремено.

Наиме, стазом је прва ишла мечка, за њом три одрасла мечета. Само последње од њих могло се спасити зато што га нико позади није гурао напред.

ЈАХАЧ НА МОРСКОМ СЛОНУ

Морски слоновци живе у неким деловима Тихог, Индијског и Атлантског океана. То је веома велика животиња: дужина тела код мужјака изно-

си 5,5 метара, а тежина три и по тоне; женке су нешто мање и лакше. За време летњих месеци морски слоновци оствивају на острвима читаве колоније где на свет долазе њихови млади. Још ниједном зоологу није пошло за руком да одлази морског слона који је свет угледао у заробљеништву: свако младунче угуинуло би већ после свега 24 часа.

Службеник зоолошког врта у Штутгарту, Хајрих Шарпф вероватно је први човек на свету који је успео да „оседла“ једног морског слона.

Његов „парип“, по имену Тристан, три године није нико дозвољавао да му приђе. Само су Шарпфова упорност и стрпљење могли да сломе Тристаново неповерење. Сада су њих двојица пријатељи: Тристан чак дозвољава Шарпфу да га понекад узјаше.

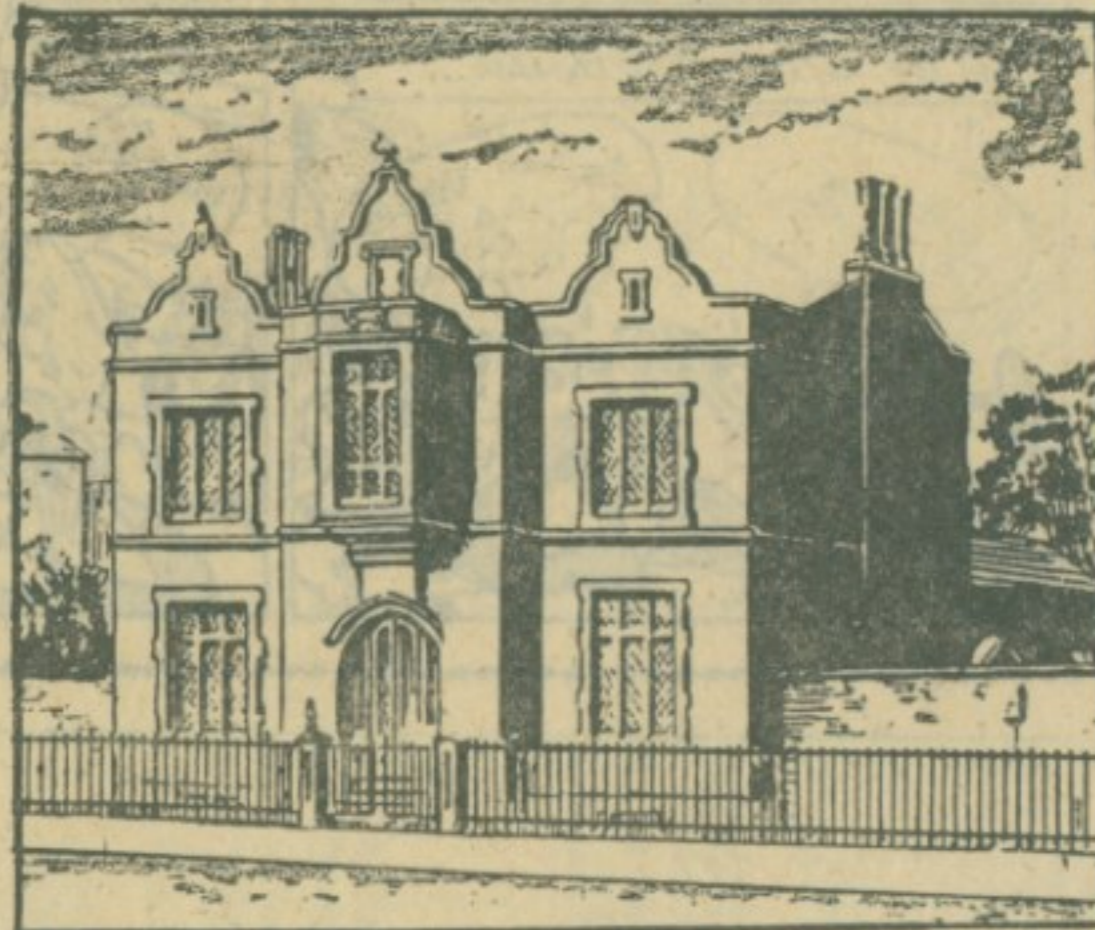
КАЖИЈЕНА ДРСКОСТ

Испразнивши касу једне фабрике у шведском граду Упсали, провалници су одлучили и да се мало нашале, па су на директорском столу оставили поруку снимљену на магнетофонској траци: „Захваљујемо вам, желимо успех у раду и надамо се да ће се наше пословне везе и убудуће развијати на опште задовољство“. Полицијци су, међутим, препознали глас једног од својих „старих муштерија“ и после свега три дана читава банда нашла се иза решетака.

Необично решење

У 4. веку, како предање каже, дошло је до спора између острва Јаве и Суматре, а дошнине и до објаве рата. Две велике војске биле су постројене једна према другој. Борба тек што није почела. Наједном су изишли заповедници и једне и друге војске и споразумели се да избегну међусобно крвопролиће, па су предложили да уместо међусобног рата организују борбу између два велика бика. Одлучили су се да мирно сачекају крај борбе. И једна и друга страна одабрала је пажљиво „шампиона“. Један бик се борио за Јаву, а други за Суматру. Армије су без предаха пратиле борбу, која је била тешка и дуга, а завршила се погбијом бика са Јаве. Споразум је поштовао. Суматра је добила име Менагкабау, што значи: „Бикова победа“.

У СПОМЕН

Школа Оуен у месту Ајлингтону, у Енглеској, подигнута је захваљујући једној необичној игри случаја. Ову школу подигао је Алиса Оуен на месту на коме је на чудесан начин избегла сигурну смрт. Ту је она посматрала како једна девојка музе краву. То јој се допало, па је и она хтела да опроба ту вештину. Међутим, тек што се сагала да музе краву, однекуда је једна спреда просвирала кроз врх њеног шешира. Да је стајала управно, била би убијена. У знак захвалности, а као успомену на тај немιο догађај, она је на том месту подигла о свом трошку школу за 30 дечака. То је било 1613. године. Та школа ради и данас.

Електронос

Америчка полиција добила је, недавно, апарат који може да разликује мирисе. Осетљивост овог електричног апарата хиљаду је пута већа од осетљивости човековог чула мириса. Помоћу „електроноса“ могућно је одредити карактеристичне мирисе свих особа које су у току 24 часа боравиле макар и најкраће време у одређеној одаји.

на и о снабдевању стављена је у задатак командама и штабовима. Било је одређено да се јединице хране првенствено путем добровољних прилога које даје народ, а које прикупљају органи на терену. Исто тако било је одређено да се по могућности храна купује.

Одећом и обућом наши борци снабдевали су се од добровољних прилога народа. Међутим, главни део одеће и обуће, као оружје и муниција набављало се путем заплена и заробљавања непријатеља у борби.

ОДЛИКОВАЊА

У јануару 1942. године Врховни штаб увео је одликовања као знак признања који се додељивао борцима који су заслуживали опште признање и који су се истакли у рату. Највеће признање за борце, командире, команданте и политичке комесаре, који су се нарочито истакли својим јунаштвом и пожртвовањем у народноослободилачком рату било је звање народног хероја, а додељивао га је Врховни штаб.

Нешто касније, у августу 1943. године, донет је указ о одликовањима. Овим указом установљени су следећи орден:

- 1) Орден народног хероја;
- 2) Орден партизанске звезде првог реда;
- 3) Орден партизанске звезде другог реда;
- 4) Орден партизанске звезде трећег реда;
- 5) Орден народног ослобођења;
- 6) Орден за храброст и јединства.

Од ових шест одликовања најзначајнији је Орден народног хероја. Он се добијао за херојска дела на бојном пољу и за херојско држање пред непријатељем. Орден има овалан облик са фигуром борца. Орден партизанске звезде, првог, другог и трећег реда, добијао се за добро командовање, а нарочито за заслуге, храброст и пожртваност у борби. Овај орден израђен је у облику црвене петокраке звезде. Орден народног ослобођења добијао се за заслуге учињене за ослобођење земље, а на њему је симболично приказан народ. Орден за храброст и Медаља за храброст добијали су се за осведочену храброст у борби. Орден за храброст имао је облик развијене заставе са натписом: „Смрт фашизму — Слобода народу“. Медаља за храброст имала је на једној страни борца са пушком у руци, а на другој страни је писало: „За храброст“. Орден братства и јединства добијао се за рад на стварању братства и јединства. Овај орден био је израђен као грб наших народа. Сва одликовања додељује Врховни командант војске.

СТАРАМАЈКА — ПИЛОТ

Осамдесет трогодишња Енглескиња Гобдај одлучила је да у једном клубу љубитеља ваздухопловства савлада вештину пилотирања. Жеља да постане пилот родила се у њој још 1927. године када је први пут летела авионом. Али, она није имала могућност да оства

ри ту своју жељу, јер је требало подизати и васпитавати децу, а затим и петоро унукади. Упркос својим поодмаклим годинама бака Гобдај показала се веома способном ученицом. Њен инструктор тврди да је она „рођена“ за пилота.

Како се стварала НАША АРМИЈА

Стварање и развој наше армије су јединствени пример у историји. Без државе, под непријатељском окупацијом, у најстрашнијој борби, без оружја без индустрије и магацина, народи Југославије створили су своју армију. Њен развој заснивао се на смерницама и одлукама Врховног штаба. У овом напису навешћемо неке мере које су предузете за стварање Југословенске народне армије.

РЕГУРТОВАЊЕ

Оружане јединице наше револуције попуњавале су се борцима добровољним путем. Тај принцип усвојен је од првих дана ослободилачког рата. Врховни штаб обавестио је сва руководства револуције у целој земљи да се у партизане примају само они борци који се добровољно јаве. У исто време одлучено је да борци уласком у војне јединице примају и све обавезе које та војна јединица има. Сви они који су могли својим учешћем да допринесу извршењу задатака, који су стајали пред нашом војском, примани су у војску ако су то желели. Нашу војску сачињавали су и млади и стари, мушкарци и жене, па и деца.

НАЗИВ БОРЦА

У првим данима устанка, заправо у јуну, јулу, августу и септембру 1941. године назив бораца, који су се под руководством Комунистичке партије Југославије борили против окупатора и домаћих издајничких јединица, био је различит у појединим покра-

Јинама. У Србији и Словенији борци су имали назив партизани у Херцеговини устаници, у Босни и Хрватској герилци. На саветовању које је одржано у Столицима у септембру 1941. године одлучено је да се у целој земљи сви борци називају јединственим именом: партизани. Отада па до краја рата сви припадници оружаних снага наше револуције називали су се партизанима како онда када су припадали партизанским одредима, тако и онда када су припадали војним формацијама регуларне армије.

ДВАДЕСЕТ ДРУГОГ ДЕЦЕМБРА 1941. ГОДИНЕ ФОРМИРАНА ЈЕ У РУДОМ ПРВА РЕГУЛАРНА ЈЕДИНИЦА НОВЈ — ПРВА ПРОЛЕТЕРСКА БРИГАДА. ТАЈ ДАТУМ СЛАВИ СЕ КАО ДАН СТВАРАЊА ЈУГОСЛОВЕНСКЕ НАРОДНЕ АРМИЈЕ. ОВЕ ГОДИНЕ, 22. ДЕЦЕМБРА, НАВРШИТЕ СЕ 23 ГОДИНЕ ОД ТОГА ДАНА.

Наше борци добили су име партизани због начина свога ратовања. То ратовање састојало се у дејству врло покретних оружаних одреда у позадини непријатеља и на окупираној територији. Користили су се најразличитијим облици оружане борбе у циљу физичког и моралног уништења непријатеља. За успехе у партизанском ратовању неопходно је јединство народа и његова подршка, а то је случај био код нас.

Ознаке на капама бораца пролетерских јединица унеколико се разликовала. Борци пролетерских бригада имали су на капама црвену петокраку звезду са српом и чекићем.

Ове јединствене ознаке носили су борци свих војних јединица у току целог ослободилачког рата и то је био сталан знак за распознавање припадника Народноослободилачке војске.

ЗАСТАВА

Врховни штаб одредио је такође 1. октобра, 1941. године и то каква треба да изгледа застава под којом се боре партизани. То су биле националне заставе са традиционалним бојама народа Југославије водоравно положене. На средини заставе, преко целе ширине, стајала је петокрака звезда.

Нешто касније, када су се формирале прве пролетерске бригаде, била је одређена и њихова застава. Свака пролетерска бригада имала је своју заставу која је била црвена. У њеном горњем десном углу налазио се срп и чекић, а у средини петокрака звезда и назив бригаде. Овакве заставе задржале су се у војним јединицама у току целог народноослободилачког рата.

ОЗНАКЕ НА КАПИ

Врховни штаб одредио је још 1. октобра 1941. године да партизани носе јединствене ознаке на капама. То

ПОЗДРАВЉАЊЕ

Поздрав бораца народноослободилачког рата била је стиснута песница прислоњена уз слепоочницу. Поздрављање се вршило десном руком. Овакав поздрав уведен је већ 1. октобра 1941. године у целој Југославији. У исто време то је био и војнички поздрав, којим се поздрављало у јединицама Народноослободилачке војске и партизанских одреда Југославије.

Приликом поздрављања ово лице које је прво поздрављало упућивало је ове речи: „Смрт фашизму“ — а лице које је отпоздрављало одговарало је: „Слобода народу!“ У овом поздраву били су симболизовани циљеви народноослободилачког рата.

ОСЛОВЉАВАЊЕ

Ословљавање је било такође јединствено за све припаднике оружаних снага револуције. Ословљавало се са речима: друже или другарице. На пример: друже десетаре, другарице водиче, друже или другарице комесаре, друже или другарице команданте и тако даље. Свакоме се говорило ти, а сви су се међусобно ценили и поштовали.

ИСХРАНА И СНАБДЕВАЊЕ

Врховни штаб је 10. августа 1941. године одредио како ће се вршити исхрана и снабдевање јединица у рату. Брига о исхрани једини-

Пронађите три грешке

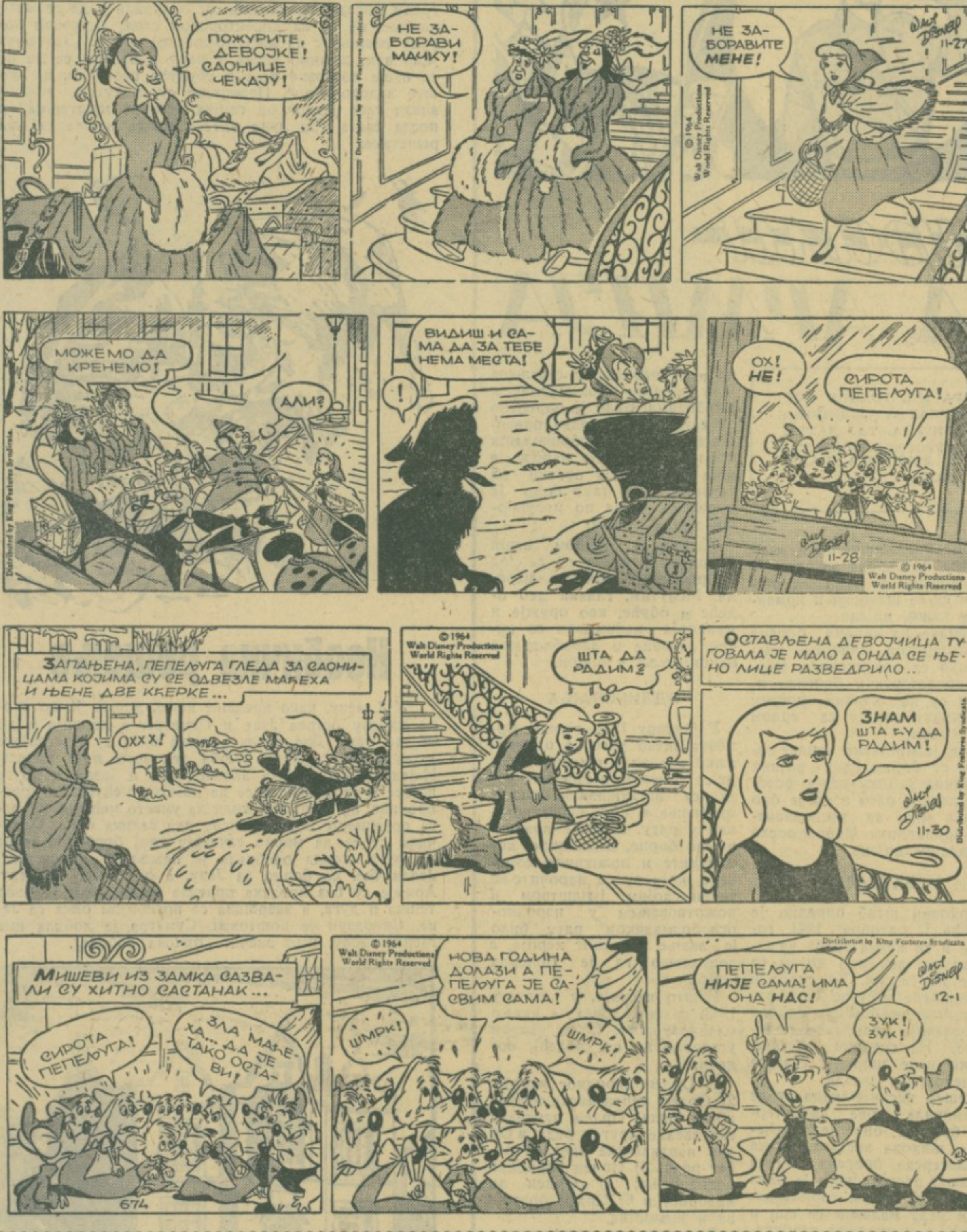
На овој слици нешто није у реду. Јер, мада се слична сцена могла свакодневно видети у старом Риму, нешто на њој не одговара историјским чињеницама. Да будемо тачни: на слици су три суштине (и намерне) грешке. Сваки пажљиви читалац моћи ће да их открије. Ипак, за сваки случај даћемо вам и одговор:

1) Једна од Римљана за столом на руци држи чашу. 2) И новинар који је касније много касније. 3) Новинар који је касније много касније. 4) Новинар који је касније много касније. 5) Новинар који је касније много касније. 6) Новинар који је касније много касније. 7) Новинар који је касније много касније. 8) Новинар који је касније много касније. 9) Новинар који је касније много касније. 10) Новинар који је касније много касније.

ПЕПЕЛУГИНА НОВОГОДИШЊА ПРИЧА

WALT DISNEY

НАЈСТАРИЈА КРЧМА

У енглеском месту Фајнедон налази се крчма која има назив: „Код звона“. Ова крчма је као и многе остале у свету, али се она од њих разликује по нечем другом. Наиме, почела је да ради 1.042 године и, веровали или не, она и сад послује: дакле пуне 922 године.

ШАХОВСКИ ЧАСОВНИК

Шаховска такмичења одвијају се по унапред утврђеном плану. То је могуће одређивањем времена у коме се шаховске партије могу играти и завршити.

Справа помоћу које се контролише време размишљања шахиста је шаховски часовник. Он се појавио у другој половини 19. века, на велику жалост оних који су желели неограничено да размишљају за сваки потез. То су нарочито чинили слабији играчи, па је шах тиме губио елементе спортске борбе. Тада су шахисти носили дуге браде, па се у шали говорило да је то од силног играња шаха и размишљања.

Шаховски часовник је први пут употребљен 1866. године у мечу између Андерсена, кога многи сматрају за првог стварног шампиона света у шаху, и Штајница. Штајниц је однео победу са 8:6, а шаховски часовник је постао стални пратилац такмичења.

Следеће године у Паризу на шаховском турниру били су употребљени шаховски часовници који су радили само по пола часа. За то време играчи су морали да поведу по десет потеза. После тога часовници су поново на вијани и игра настављана.

За двокружни шаховски турнир у Лондону 1883. године конструисан је специјалан часовник. То су била два сата са клатном која су се налазила на заједничком обострано косом постољу. Када би један играч одиграо потез подизао је свој сат који је отпочињао са радом. За то време рад другог сата је био заустављен, јер је услед косог положаја рад клат на био онемогућен.

Врло је интересантан био часовник који је патентиран 1886. године. Он је био конструисан тако, да је могао по истеку прописаног времена да размишљање да звоње њем огласи пораженог. Шахисти га нису прихватили па је данас у употреби класичан шаховски часовник. Он се састоји од два часовника која су међусобно повезана полугом и смештена у дрвеној кутији. На кутији се налази уређај за пуштање часовника у рад: два дугмета или полуга. На бројчанику је у близини цифре 12 смештена мала заставица коју већа казаљка при истеку часа игре подиже и носи — све до пада. Поред овог, у САД су у употреби и електрични шаховски часовници.

Мала заставица, црвене или црне боје, била је повод многих шаховских спорова. Какве компликације може то да изазове види се из сусрета др Видмара и Семиша у другом колу Четвртог међународног турнира у Карловим Варима 1929. године. Оба мајстора су при крају игре дошли у оскудицу времена за размишљање, па су почели да праве грешке. Највећу грешку начинио је Семиш када је одједном узео часовник у руке, наводно желећи да види колико му је још остало времена за размишљање. Заставица на сату др Видмара је баш тада пала. Настао је спор: да ли је заставица пала због протеклог времена или зато што је Семиш незаконито дирао часовник. Турнирски одбор, који је имао да реши спор, нашао се на муци. Расplet ове несвакидашње ситуације дали су сами играчи: споразумели су се на реми.

Многи велики играчи у прошлости и данас јаке потезе обележавају још јачим ударањем фигуре по таблу. То може да буде врло неугодно када партнеру остане мало времена за размишљање. Једном је Ефим Богољубов био изгубљен у партији са др Тартаковером. Једини савезник му је била заставица на противничком сату коју су од пада делиле секунде. Играо је скакачем, ударац фигуре по пољу био је снажан, па је др Тартаковер био изненађен секунду две. То је било довољно да му заставица падне.

Промена времена у коме се има одиграти једна шаховска партија такође може да буде неугодност за играче навикнуте на одређени темпо игре. На турниру у Нотингему 1936. године оцењен је као пребрз темпо игре од 36 потеза за два часа игре. То је доводило до многих оскудица времена за размишљање, јер се до тада играло ланганим темпом: 30 потеза за два часа игре.

Одступање од тога било је објашњење. Грешка потиче из штампарске где је штампан програм турнира. Организатори нису желели да исправљају грешку, али су зато мајсторима грешили. Интересантно је како је то чинио Капабланка. У партији са Флором био је у великој оскудици времена, па је брзо вукао потезе и није стизао да их запише. Такав темпо игре прихватио је и Флор са том разликом што је у себи бројао одигране потезе. Капабланка није знао кад је одиграо контролни 36 потез и наставио је са игром. Наредни потез му је био погрешан, па га је победио противник због боље тактике.

Рекордер у дужини размишљања је Бронштајн. У партији са Болеславским скоро читав сат је мислио на први потез, док му је у једном сусрету са Гелером за тај потез требало знатно мање времена — 20 минута. Објашњење за овакав начин игре налази се у чињеници да је Бронштајн одличан брзопотезни играч, па може себи да допусти тако дугу концентрацију.

СВЕ ОД СЛАТКИША

Приближавање Новогодишњих празника доводи увек и до разних новитета, нарочито у области дечијих играчака. Ове године француски произвођачи бомбона као да су се такмичили ко ће спремити већи број оригиналних производа. У париским изложима већ се могу видети изложене разне врсте куца у чијим се шапама налазе огромне кутије чоколаде.

Други произвођачи су се инспирисали воденим светом и направили рибу пастрмку од чоколаде у обланди од бадема и препокрили је бомбонама.

Затим разне корњаче, жабе, ракови тако су реално направљени као да су тог момента извађени из воде а не из чоколаде и сви наравно уоквирили бадемом и орасима.

Друге су инспирисали каубоји и њихово нераздвојено оружје — револвер, који уместо метака избацује чоколадне бомбоне.

СИГУРНО ЈЕ СИГУРНО

На уласку у један козметички салон у Чикагу пише: „Обавештавамо наше поштоване клијенткиње да смо на улазу у наш салон приморани да узимамо отиске прстију је дивно због тога да бисмо касније могли да их препознамо“.

Онда жвакаће гуме са сликама Битлса, разне мале, италијанске марионете, петлићи који на себи имају 12 оловки у разним бојама и то све зачињено слаткишима и украсено дивним врпцама у боји.

Осим тога и бомбоне су до биле разне фантастичне облике, тако да неке подсећају на дивне фигуре израђене од ве нецијанског стакла. Наравно да нису заборављени ни лепа мирииси, почев од ментола па све до ананаса и ваниле.

Мушкарци — Плетиле

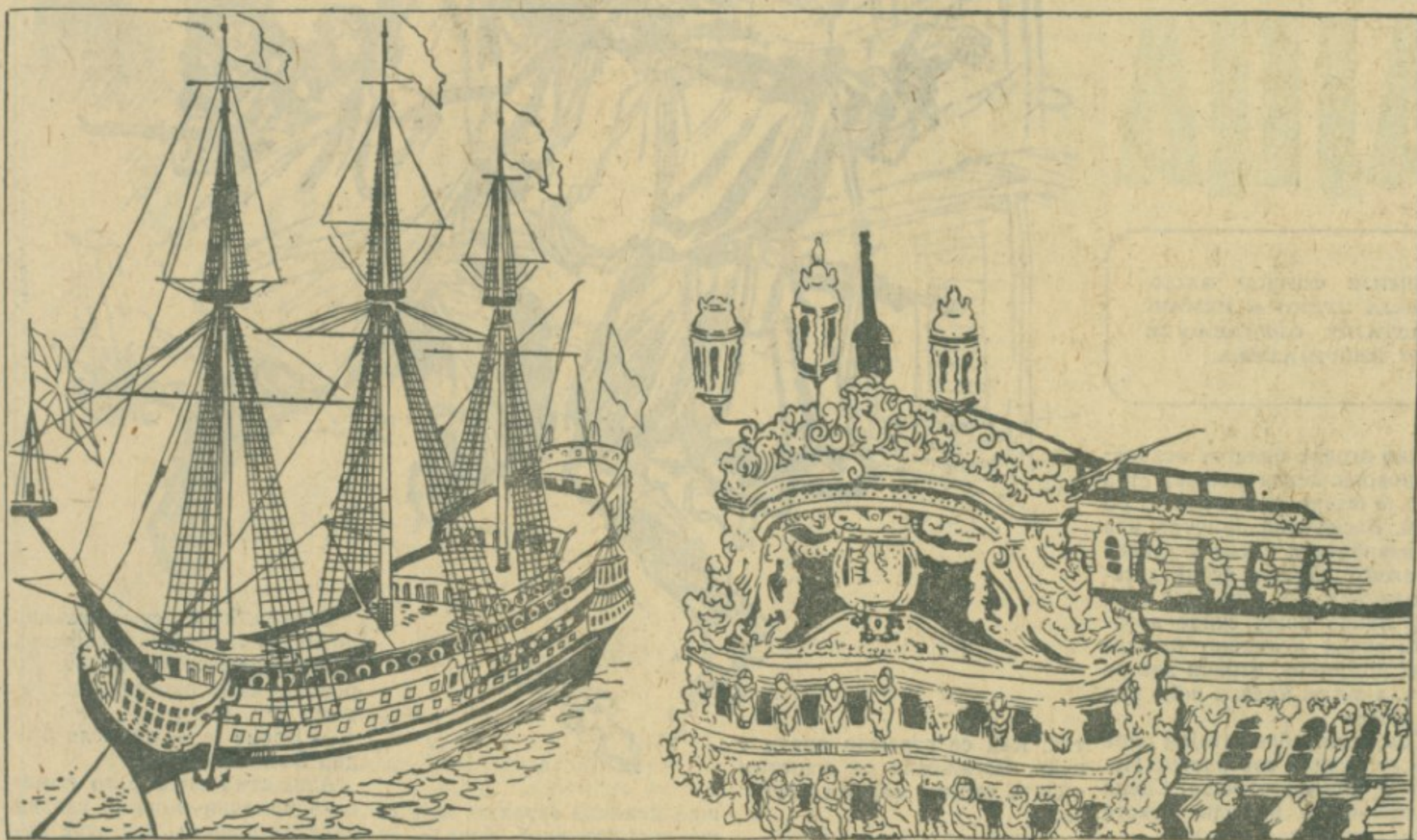
У граду Хелмштату, у Западној Немачкој, постоји клуб мушкарца — љубитеља плетива. Чланови клуба по неколико часова дневно предају плету. Међу њима има и таквих ентузијаста који, као што видимо на снимку, плету чак и док чекају аутобус.

ДУЖА КОСА НЕГО ОН

Овај цртеж приказује старешину храма Хануман у Индији. Старешина је висок 1 метар и 42 сантиметра, а коса му је дуга 2 метра и 50 сантиметра.

КО СУ БИЛИ ГУСАРИ

БРОД СА ТРИ ПАЛУБЕ

На слици је велики борбени енглески брод из XVIII века: „Принц“. На оваквим бродовима налазило се више од стотину топова, који су били постављени на три палубе.

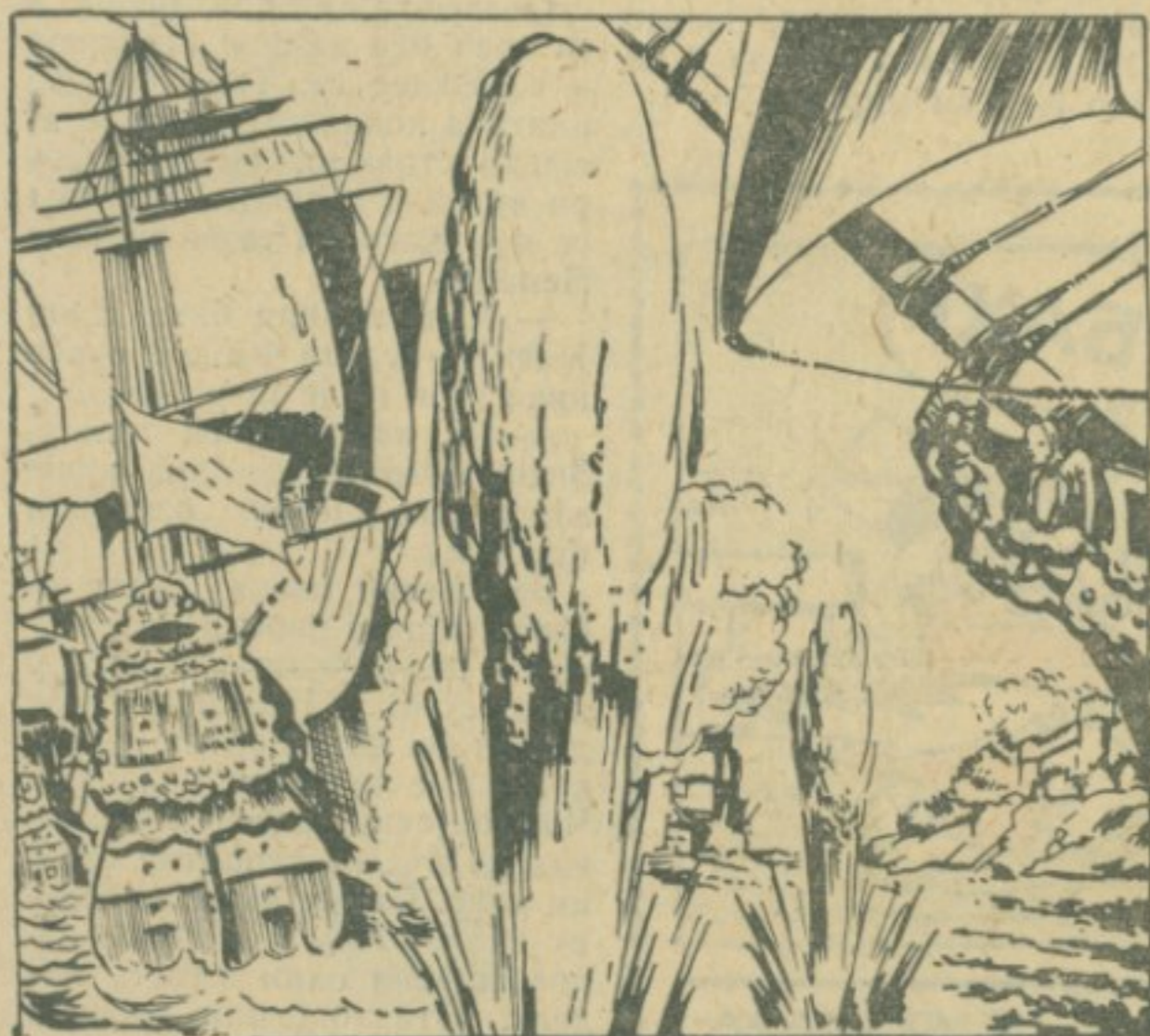
Због тога су такви бродови названи „тропалубни“. Задњи део брода био је украшен скулптурама и позлатом.

пели су се на брод, носећи сваки одређену количину оловног праха и оружја. Чим би се сакупили на броду, заједнички су одлучивали где ће одсада живети. Често су пљачкали товилишта свиња у којима су Шпанци гајили и до 1.000 животиња. На броду су сви имали иста права, од капетана до последњег морнара. Сви су добијали исту количину меса или неке друге намирнице важне за живот“.

НЕМА ПЉАЧКЕ, НЕМА ПЛАТЕ

У току састанка, пирати су доносили и своја правила, рецимо, као што је ово: „Нема пљачке, нема плате“. Ексквемелен даље пише: „Пирати су се придржавали највеће дисциплине. Међу собом су се договорили да нико не украде или затаји ни најмањи део пљачканог блага. Ко буде прекршио овај закон, биће места изгна из братства“. Једна сума је била одређена за снабдевање брода, а остатак је дељен: капетан брода примао је пет или шест пута више од обичног морнара, његов заменик два пута више, а сви остали морнари добијали су подједнако, не заборављајући ни малог на броду.

ФРАНСОА ОЛОНЕЦ У МАРАКАИБИМА

Француски пират Пјер Легран показао је како и саме моћне шпанске галије могу да буду заробљене захваљујући смелим нападима буканира. Други Француз, свирепи Франсоа Олонец хвалисао се да никад није имао милости према неком заробљенику. Једнога дана Олонец наоружа више бродова и подиже једра на Острву корњача и крену у правцу Венецуелског залива. Његов циљ је био богати град Маракайба, који се пружао у унутрашњости земље на обалама једног великог језера. Са мора се до њега доспевало једино једним уским каналом. Пирати су лако савладали шпанску гарђаву која је штитила канал, а затим су убрзо стигли до града и освојили га.

блага што им је остало, мислећи да су разбојници сасвим отишли.

У повратку су се пирати зауставили на једном острву да би поделили опљачкано благо: 270.000 пијастера, не рачунајући накит, драгоцене судове и разноврсту робу. Било је тога толико да је сваки пират добио право богатство.

ЕКСПЕДИЦИЈА СЕ ПРИПРЕМА

Подаци о животу и раду пирата са Антила добро су дати у делу Алаксандра Оливијеа Ексквемелена, Француза, који је на Острву корњача боравио 1658. године и тамо дуго остао међу буканирима. „Пирати, писао је Ексквемелен,

ЦЕНА СВАКЕ РАНЕ

Тим неписаним законом била је предвиђена и одштета за сваку рану и сакаћење претрпљено у борби. Ексквемелен каже: „За губитак десне руке добијало се 600 пијастера или 6 робова; лева руке 500 пијастера или 5 робова, лева нога 400 пијастера или 4 роба; за око 100 пијастера или 1 роб. Надокнада за 1 прст на руци била је иста као и за око“.

Флибустири, чувени по својој свирепости према непријатељу „увек су се показивали — пише Ексквемелен — човечански, великодушни и солидарни у међусобним односима“.

ДВОСТРУКА ПЉАЧКА

Маракайба је доживела масакр, а многи Шпанци су стављани на разне муке да би признали где су сакрили своје богатство. Једна колона пирата послата је у дунглу да би тамо ухватила оне који су у бекству потражили спас и вратила се гонећи пред собом дуг низ мула натоварених деловима намештаја и робом, као и сандуцима са 20.000 пијастера, и многобројне затворенике. Затим Олонец објави да ће напустити Маракайба са свим својим бродовима. Али се наново врати после два дана изненадивши јадне грађане који су били извадили из склоништа оно мало

ЛЕДЕНИ САРКОФАГ

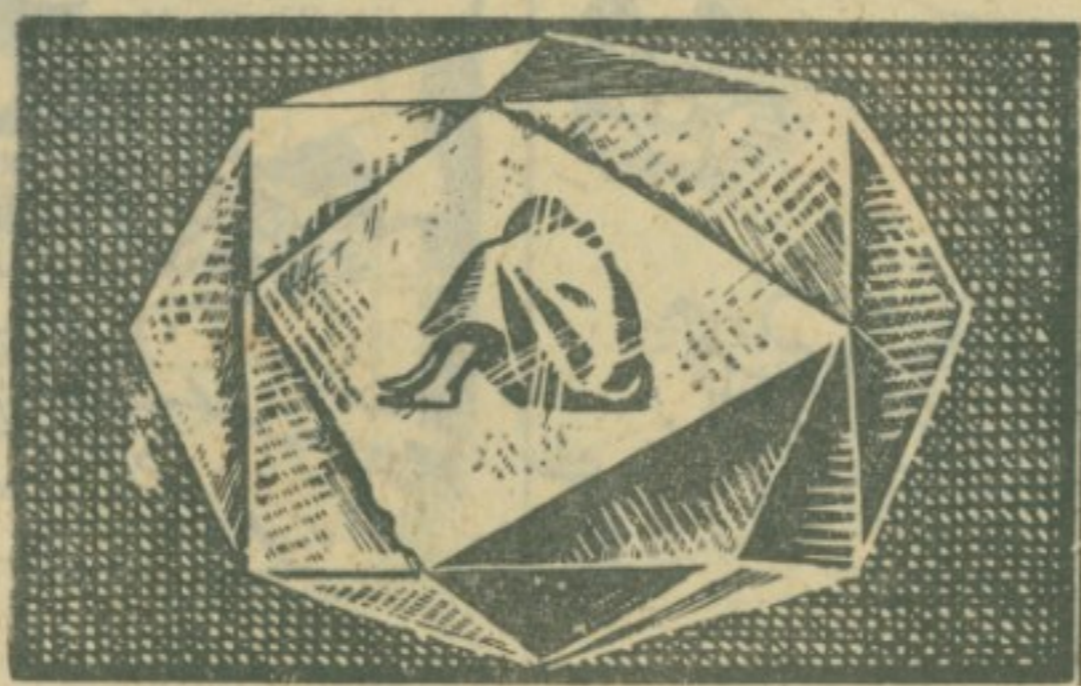
У етнографском музеју у чилеанском граду Сантјагу налази се необичан експонат. У фрижидеру чија је предња страна провидна налази се ледена громада а у њој смрзнуто човечије тело.

Овај необични музејски експонат био је нађен пре десет година. У фебруару 1954. године, једна група алпиниста успијала се на снегом покривен планински врх Серо Пајне, висок преко 5.000 метара. Сумрак је налазио, за спуштање је већ било касно па су планинари одлучили да преноће у једном уском кланцу. Да би им шатор боље стајао, хтели су најпре мало да издубе лед. Изненада је један од алпиниста запрепаћено узвикнуо: на врху његовог

пијука нашао се комадић црвене тканине. Алпинисти су пажљиво је разгледали тле на коме су стајали. У леденој маси испод њихових ногу црнео се неки нејасан предмет. Опрезно су подigli неколико слојева леда. Била је то фигура човека. Де чак—Индијанац од два наест година, окован леденим оклопом, седео је згрчен и завијен у свој шарени огртач — пончо.

Медицинска експертиза показала је да се трагични случај смрзавања догодио веома давно — пре више од 500 година. А дечак је у леду изгледао као жив.

Стручњаци су одлучили да сачувају дечака у његовом ковчегу од леда. И музеј у Сантјагу добио је нов експонат.

МАЛО СМЕХА — МАЛО ИСТОРИЈЕ

ОРДЕН ЗА ОБАВЕШТАЈЦА

Начелник обавештајног одељења 222. пешадијске дивизије пуковник Соболев био је забринут. О непријатељу, који се налазио на положају испред ове совјетске дивизије, није било ни каквих података. Сви обавештајци који су покушали да се убаце кроз борбене линије у непријатељску позадину, махом се нису враћали. Неки су били рањени и прикључивали се партизанским одредима, а неки су се потпуно изгубили у шумама око Нарских језера.

Ноћи су пролазиле без резултата. На карти обавештајног одељења совјетске армије није била обележена ниједна немачка дивизија, иако је непријатељ био посео положаје и припремао се за офанзиву. Пуковника Соболева мучило је питање која се непријатељска дивизија тамо налази. У једном моменту он се обратио капетану Фјодору Васиљевичу и рече му:

— Сада нам је више него икад потребан немачки војник, који би нам пружио обавештења о непријатељу.

Претходне ноћи било је упућено шест мањих група обавештајца дивизије, али је резултат био трагичан: четири обавештајца су погинула, а седам их је рањено и изгубљено.

— Немогуће је примати се непријатељу — говорили су млади обавештајци који су раније ишли у непријатељску позадину и успели да се врате. — Непријатељ целе ноћи баца ракете и осветљава положаје. То је прави ватрометни концерт.

Моје место је на фронту

Капетан Фјодор Васиљевич био је комесар граничне чете и добро је познавао непријатељска лукавства. Приликом повлачења јединица са границе, у првим данима рата, он се повукао са 222. дивизијом и остао у њеном обавештајном одељењу. Он је био неустрашив обавештајца. Успео је да у најтежим ситуацијама ухвати 20 немачких војника. Васиљевич је био веома вешт и у прикупљању података о непријатељу.

О Фјодору Васиљевичу причало се у целој армији, а многе јединице често су пожелеле да га имају у свом саставу. Кад би се повела реч о неуспеху хватања немачких војника, начелници обавештајне службе рекли би:

— Ето, а да је Фјодор био ту, имали би читаво туше Немца.

Пуковник Соболев видећи једнога дана Фјодора Васиљевича како седи нерасположен упита га:

— Шта је теби Васиљевичу? Ниси више онако весело, као раније.

— Ја сам увек желео, још од почетка рата, да моје место буде у првим редовима или у бојници. Нисам рођен за штаб. Немојте ми спутавати крила. Пустите ме да идем у позадину непријатеља и на ша дивизија ће увек имати довољно података о непријатељу.

— Да хваташ немачке војнике? — упита га пуковник.

— Само бих то желео. Ја ћу се ноћас спремити и идем тамо где ћу више користити. Само ми реците са кога дела фронта желите немачког војника и он ће бити овде. Пустите ме на десно крило дивизије и још у току ове ноћи знаћете ко се тамо налази.

Пред непријатељским штабом

Пуковник је рекао да и он жели да пође с њим и да види његову вештину. Одабрали су неколико млађих обаве-

ОБАВЕШТАЈАЦ ЦРВЕНЕ АРМИЈЕ ФЈОДОР ВАСИЉЕВИЧ „УКРАО“ ЈЕ СА ПОЛОЖАЈА ПРЕКО 40 НЕМАЧКИХ ВОЈНИКА. МЛАВЕ ОБАВЕШТАЈЦЕ ОБУЧАВАО ЈЕ НА ЛИЦУ МЕСТА — НА ДОМАКУ НЕПРИЈАТЕЉА.

штајца, а затим обукли белу одећу која им је служила за маскирање и кренули кроз снежну вејавицу.

Док се сумрак спуштао, Фјодор Васиљевич је двоједом испитивао околину. Наједном је угледао неколико барака пред којима су Немци изводили обуку. Пред зиданом зградом стајао је стражар. Искусни обавештајца одмах је знао да је то немачки штаб.

Неповидна новембарска ноћ скривала је њих од будних непријатељских очију, које су зверале на све стране. Совјетски обавештајци привукли су се неприметно кроз непријатељске положаје и кренули у његову позадину. Била је јака зима. Споро су одмицали. Најзад су угледали обриси куће и барака у којима је био немачки штаб.

Око зграде били су ископанни ровови. Један немачки стражар је шетао од зграде до ровова. Васиљевич прикупи младе извиђаче и крену у сусрет стражару. Дошли су на десетак метара. Видеше како стражар приђе рову, скиде аутомат, опали неколико рафала кроз помрчину, избаци две ракете, а затим полако пође према кући.

Совјетски обавештајци опрезно су пузали све ближе. Немачки је поново изашао. Сцена се поновила: рафали, ракете и опет повратак у кућу.

Обавештајци који су били са Фјодором и његовим начелником зебли су у очекивању да се нешто непредвиђено догоди.

Најзад су успели

Капетан Васиљевич будно је мотрио сваки његов покрет. Очекивао је погодан трену-

Обавештајци су пажљиво посматрали како он обавља своју стражарску службу. Довољно је имао око десетак корака.

— Време је — помисли Фјодор Васиљевич.

Али, само што је то помислио немачки војник извади ракетни пиштољ и завуче руку у њеп стражарске бунде да извади ракету, али није успео. У том тренутку Фјодор се баца на њега, зграби га за грло и зачепи му уста. Отисну му ноге и избаци га из равнотеже.

Обавештајци притрчаше и за трен ока везаше стражара и однесоше га. Тада Фјодор притрча ходнику одакле је нишао стражар, лагано отвори врата и ослушну. Изнутра се чуо жагор и смех пијаних Немца.

— Хоће ли нам бити доста један? — упита Фјодор пуковника који га је посматрао.

— Па, кад смо већ овде... Знаш како је, двојица више знају него један, одговори пуковник.

Васиљевич позва једног обавештајца и нареди му да испали рафал у прозор собе у којој су били Немци и одмах да потрчи на супротну страну куће. Све се зачас одиграло. Чим одјекну рафал и пуковник дотрча на супротну страну куће. Све се зачас одигра у кући. Тамо су били запрепаћени оним што су видели. Стакло једног прозора на супротној страни куће одједном се сручи, а кроз прозор главачке излете један немачки војник — право Васиљевичу у руке. Хтео је да се спасе, али је било све узалуд. И њега су одмах однели.

Настала је паклена паљба. Немци су пуцали на све стране, а Васиљевич и његови другови су одмицали.

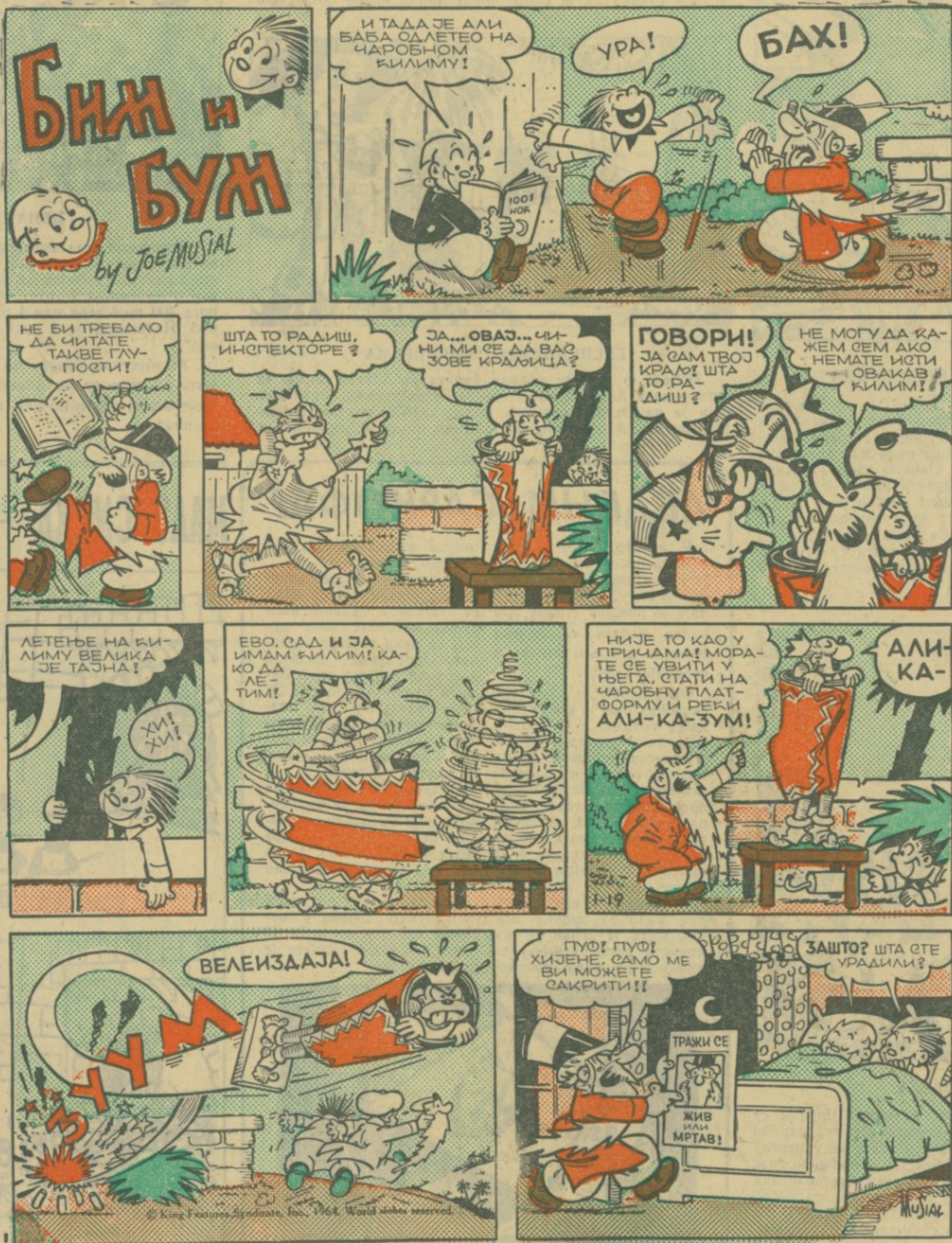
Обавештајци су сазнали оно што су желели. То је било одељење 292. немачке моторизоване дивизије, о којој обавештајно одељење није имало никаквих података до ове ноћи.

*

Капетан Фјодор Васиљевич у току рата ухватио је преко 40 немачких војника, а његова дивизија никад није остала без драгоцених података. За своје неустрашиве подвиге Васиљевич је поред многих одликовања за храброст добио и високо признање за заслуге које је учинио својој земљи у рату. Војно руководство фронта, у чијем је саставу била и његова дивизија, доделило му је и орден Лењина.

СВЕ ВЕЋА БРЗИНА

Брзину од 200 километара на час постигле су недавно нове моторне локомотиве сада у проби у области Штутгарта и у Руру. Сваки од осам мотора једне локомотиве може да развије брзину воза од 200 километара на час. Вагони су тако конструисани да путницима омогућавају брзо пењање и силажење, што са досадашњим није био случај. Ови нови возови се састоје од локомотиве и два вагона који могу да превезу 188 путника који седе и 260 који стоје.

Слоница разбија орахе

У једном од америчких зоолошких вртова живи слоница Ванда. Добродушна и паметна животиња спријатељила се са кћеркама једног од чувара врта. Играјући се сваког дана са слоницом, девојчице су је научиле да разбија орахе. Довољно је ставити орахе између слоницине ноге и камена па да он у тренутку буде разбијен, али не и згњечен.

У зоолошком врту Монтевидеа, главног града Уругваја, такође живи један необичан деблокожац Тамосни слон је велики љубитељ музике. Готово нема дана да овај слон не коме од посетилаца врта

не извуче из цепа — транзистор. Чуvari зоолошког врта тврде да су за љубав свог штићеника према музици дознали сасвим случајно. Чистећи једном дворште, они су зачули некачији глас који је наједном сменила музика. Чувари су обишли сваки курак, али у томе делу зоолошког врта није било никога — сем слона. Сутрадан је један од чувара видео како његов штићеник сурлом извучи транзистор из цепа једног посетиоца. Чувар тврди да је слон досад прогутао брз једнаест транзистора од којих су неки и по неколико дана свирали — у његовом желуцу.

ИЗЛОЖБА СЛИКА ЕЖЕНА ДЕЛАКРОА

Ежен Делакроа (1798 — 1863) је један од највећих француских сликара 19 века, сјајан колориста, смео новатор и главни представник романтизма.

Његов рад „Данте и Виргилије у паклу“ био је изложен у салону када је Делакроа имао 22 године, а две године доцније држава је откупила ову његову слику. Поводом стогодишњице од његове смрти приређена је изложба радова на Единбуршком фестивалу, па је оданде сада пренета у Лондон.

Делакроа је имао многе везе са Енглеском где је боравио 1825. године. Један од његових пријатеља био је тада млади енглески сликар Бонингтон, кога је Делакроа први пут срео међу сликарима који су радили копије у једној галерији париског Лувра. Бонингтон и његов пријатељ Сулије упознали су Делакроа са техником акварела и британском традицијом колоризма. Бонингтон је

такође допринео да се Делакроа више интересује за Шекспира, Бајрона и Скота, који ће му доцније, појединим темама, из својих делопружити материјал за слике. Делакроа је нарочито волео Шекспира. На изложби посетилац може да види и фигуру леди Магбет како се враћа у кревет после ходања у сну, затим Дездемони, коју отац проклиње, Хамлета и Хорација на Офелијином гробу и саму Офелију како је матица носи у смрт на језеру са врбама на обали. Изложба садржи литографије и цртеже који приказују и друге сцене из Хамлета и Магбета.

Великог сликара инспирисало је и Скотово дело „Венецијанка од Ламермура“. На изложби се може видети и једна слика од Делакроа која приказује Милтона како дирира „Изгубљени рај“ својим кћерима.

Међу сликама на изложби налазе се и следећа дела: „Алжирске жене у свом апартману“, позајмљено из Лувра. „Судар маварских коњаника“, слика инспирисана једним инцидентом чији је очевидца био сам Делакроа 1832. године када је путовао на коњу од Тангара до Мекнеса и слика „Поглед на Тангер са морске обале“, коју је изложио позајмно Уметнички институт у Миннеаполису. Изложба је и читав низ цртежа из тога доба.

Делакроа је био и велики сликар животиња. На овој изложби и на сликама и на цртежима могу се видети лавови, тигрови и коњи, а нарочито мачке.

НАЈВЕРНИИ ПАС

На изложби паса одржаној недавно у Италији, пас „Лео“ добио је праву награду и назив „највернијег пса“. Лео и његов господар, заједно с трактором на коме су се налазили, преврнули су се у реку. Верни пас одмах је прискочио у помоћ свом господару и извукао га из воде.

Како ко служи чај

О земљама у којима је служење чаја постало као нека врста традиције има наравно и доста анегдота. У једној од њих сликовито су описане ове три домаћнице:

У Ирској домаћница приликом служења чаја љубазно није сваком госту посуду са шећером. У Енглеској она штипаљкама за шећер хвата мање комадиће шећера и даје их оном госту који сматра да је чај горак. У Шкотској домаћница слатко-киселим гласом сугерише госту: „Можда нисте добро промешали?“

Јесте ли већ чули да...

... у месту Данглоу, у Ирској, од 1918. године био је на снази пропис према коме су два

лица различитог пола могла да седе једно до другог у биоскопу само ако покажу венчаницу. Овај пропис је укинут тек 1959. године.

... у ледено доба површина Јадранског мора била је мања од данашње.

... карибу има непријатеља кога се плаши више него вукова, а то је... обад. Обади могу да унесу панику у ста-

до карибуа, нарочито у јуну и јулу када је тундра пуна ових насртљивих инсеката.

... на језику Куарана-Индијанаца, Уругвај, име најмање јужноамеричке републике, значи „Птичији реп“.

... у Француској се производе вероватно најдуже цигарете на свету. Оне су намењене страсним посетиоцима

фудбалских утакмица. Две такве цигарете довољне су за читаво подвучење.

... Васко Њунес Балбоа (1457—1517), шпански поморац, био је први Европљанин који је, прешавши Панамски Земљоуз, угледао Тихи океан. То је било 1513. године. Балбоа га је на звао „Јужним морем, док му је Магелан 1520. године дао име „Тихи океан“.

... за живу се зна већ најмање 2.400 година.

... у организму здравог одраслог човека има око 4—5 грама гвожђа.

... „адамас непобедиви“ било је име које су стари Грци дали дијаманту, најтврђем од свих минерала. Та реч се током векова мењала и изговарала као „адамант“, па „дијамант“ и најзад „дијамант“.

... човек се почео бацити земљорадњом пре 10 до 12 хиљада година — како показују подаци до којих су недавно дошли амерички науч-

ници проучавањима на Средњем истоку, где се налазе колевке првих цивилизација.

Пријатељи се не растоју

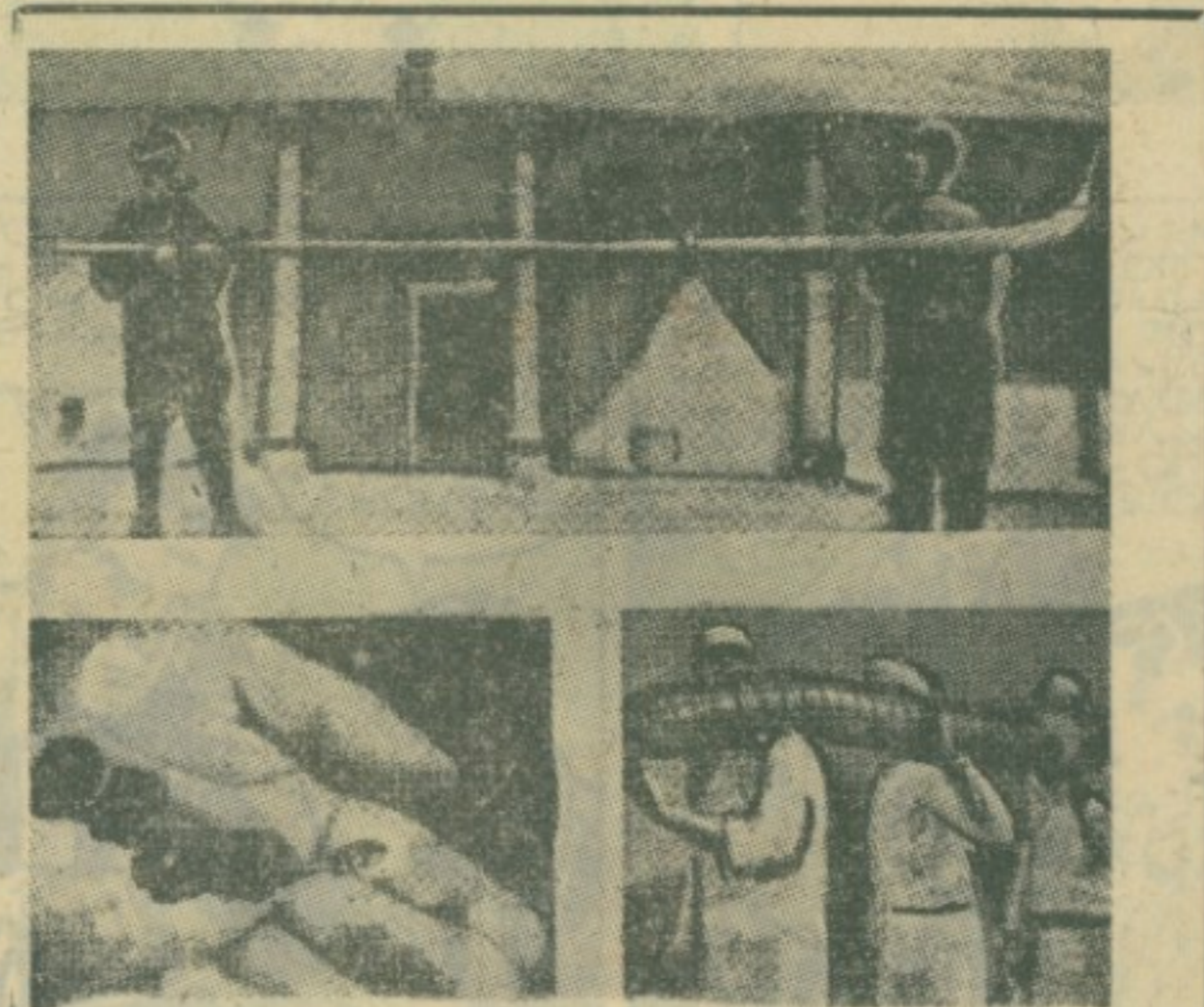
Поларни медведић одгајан у лондонском зоолошком врту, где је и угледао свет, те-

шка срца се растаје од свог чувара. Али, како човек не може да седи с медвом у леденој води, за размаженог медведића морали су да саграде нарочити базен са окном. Медведић је сад задовољан: и кад се купа он може да види свог пријатеља.

РАТАР, ПИСАЦ И КЊИЖАР...

Негован Разистовић, Сремцац, био је путујући писац и продавац властитих издања. Он је живео крајем прошлог и почетком овог столећа. Између осталог, био је и члан Матице српске, али му је главно занимање било земљорадња. Када је пошао на један дужи пут по Европи, продао је и један део своје земље. Негован Разистовић био је ратар, приватни певац и књигопродавац из Суботинца, срез Рума. На париској изложби био је 1900. године и тај свој пут описао је у стиховима под насловом: „Писма у песмама с пута из Париза са Светске изложбе“. Том приликом обилазио је и Аустрију, Немачку, Швајцарску, Италију и Француску. У тој књижици објашњава како се споразумео са Французима, па каже: „Они мом говору мало се смеједу, али тек опет ме нешто разумеду“.

Џиновии и њајшљци

Најмање виолине и највећа фанфара на свету — експонат су музеја музичких инструмената у Марнијокрихену, у Источној Немачкој.

Кобасица дугачка четири метра и тешка деветдесет килограма и поред своје необичности није се могла сместити у музеј.

Додуше, ни кобасичари који су је начинили за изложбу својих производа у Аустрији, нису ни мислили да овај експонат треба да буде овековечен стањом у неки музеј. Био је, уосталом, веома укусан и они су га заједнички појели у сласт.

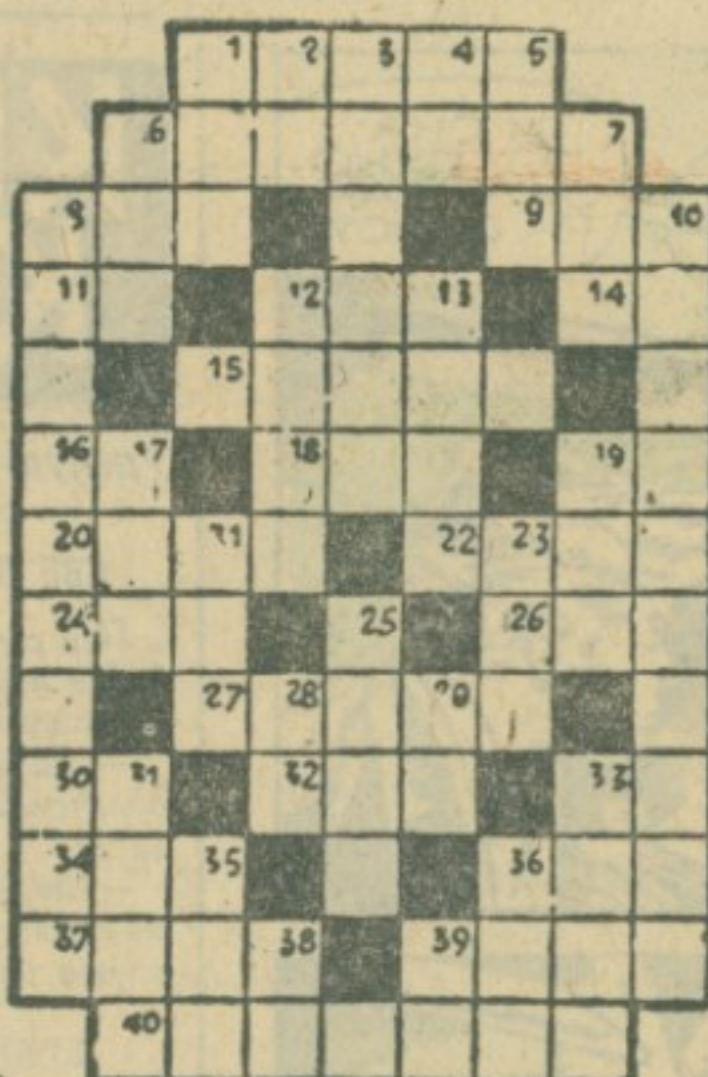
УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) староримски комедиограф, 6) северноамерички романиста („Америчка трагедија“), 8) целокупно, 9) река у Црној Гори, 11) позната заменица, 12) посуда, 14) предлог, 15) голо каменито тло, 16) део коњске опреме, 18) неолит, 19) хемиски знак за мазурку, 20) понос, 22) мера за хартију, 24) језеро у Северној Америци, 26) орган чула вида, 27) шампион, 30) немачки предлог, 32) билијарски штап, 33) скраћеница за коњску снагу, 34) поредак, 36) повртарска билька, 37) држава у Азији, 38) врста малих коња, 40) рингшипи.

Усправно: 1) раније, 2) нота солмизације, 3) морски пас, 4) предлог, 5) швајцарски национални јунак, 6) прост бој, 7) крволочна звер, 8) чувени италијански мајстор у изради виолина, 10) највећи руски песник XX века, 12) шумска звер, 13) познати француски сликар, 17) тишина, 19) индустријска билька, 21) статуа, 23) временски термин, 25) штета, дефект, 28) истурени део копна у море, 29) врста першуна, 31) живац, 33) шумска звер, 35) поклон, 36) енглески филозоф, оснивач емпиризма (Дон), 38) иницијали војвођанског комедиографа „Избирачица“, 39) два сугласника.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) алга, 5) оаза, 9) Волгоград, 10) етер, 11) лето, 12) уши, 41) уто.

Р(оберт) К(ох), 13) Абе, 15) он, 16) Наб, 18) Ало, 20) рен, 22) Дис, 24) Вергамо, 26) брз, 27) као, 29) ако, 31) ран, 33) иу, 35) акр, 37) Н(икола) Т(есла), 38) трус, 40) ауто, 42) Вашингтон, 43) алир, 44) еони.

Усправно: 1) Аверно, 2) Лотка, 3) гле, 4) Агра, 5) огледа, 6) Аре, 7) зато, 8) Адонис, 14) Бангкок, 17) бреза, 19) одмор, 21) ер, 23) ио, 24) бр, 25) А(нтуан) А(угустинић), 26) бритва, 28) Антони, 30) касир, 32) Антон, 34) Урал, 36) раге, 39) уши, 41) уто.

НАПРАВИ САМ — НАПРАВИ САМ — НАПРАВИ САМ — НАПРАВИ САМ — НАПРАВИ САМ

ЉУЉАШКА ЗА МОРНАРА ЈОЦУ

Ову малу љуљашку са Јоцом морнаром лако можете сами направити и њом повећати вашу колекцију минијатурних играчака.

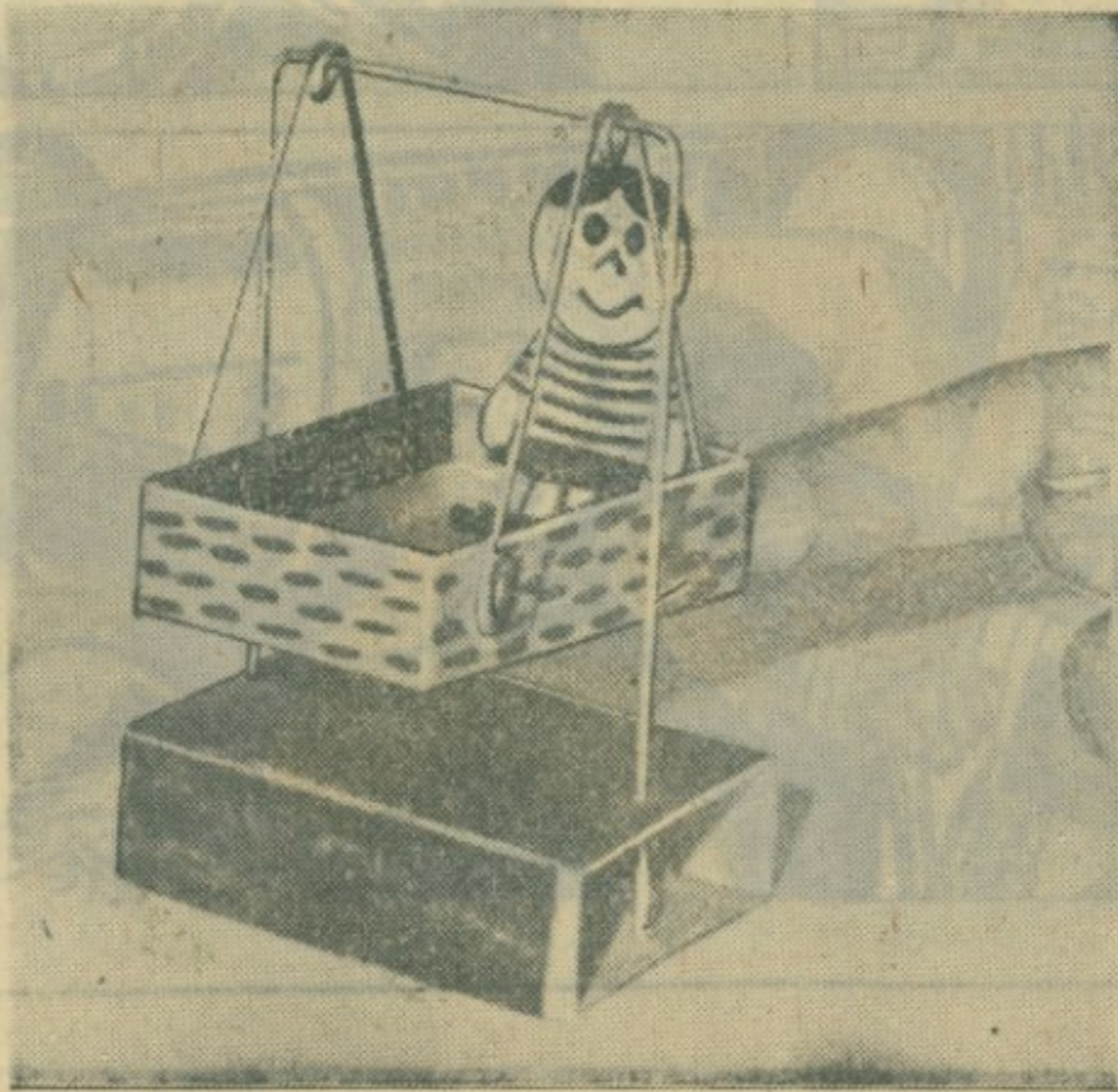
Потребни су вам празна кутија од шибца, тања гвоздена жица, папир за цртање и бојице и две веће зихернадле.

Најпре на унутрашњи део кутије од шибца залепите обе зихернадле са главицама обрнутим надоле, и то са спољне стране кутије — љуљашке (слика а).

Кроз спиралне ушнице на зихернадли провучите тању гвоздену жицу која ће вам послужити као држач за љуљашку, а онда је заботите у поклопац од кутије који се налази испод ње.

Јоцу морате опсецати са наше слике б, обојте га, залепите на чврсти папир за цртање, наново опсеците и залепите са унутрашње стране љуљашке.

На крају обојте зеленом бојом постоље, а жутом љуљашку.

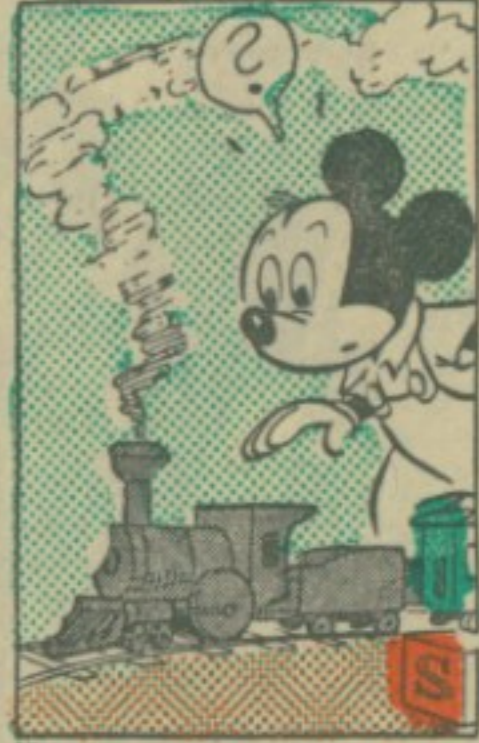
ДОБРО ЈЕ ЗНАТИ

Кухињски нож, ципни ножић или било који гвоздени предмет који треба наоштрили, ставите на пола часа у раствор кухињске соли (односно: кафена кашичица на чашу воде). Чак и нож од лошег челика, изваћен из таквог раствора, необрисан, одлично се може наоштрили и дуго се неће иступити.

Да би се птице-певачице брже привikle на живот ван слободе, да не би налетале на жице кавеза и да се не би плашиле, начините унутар кавеза једну тамну „собицу“ од шпер-плоче на којој ће бити само један отвор да би птица могла да уђе. У прво време птица ће се сакрити у „собицу“ увек кад се неко приближи кавезу и у њој ће се осећати потпуно сигурном. У собици начините једну до две пречаге да би птица имала на чему да стоји. Било би добро ако би под „собицу“ могао да се извлочи — ради лакшег одржавања чистоће.

Ако ваш кавез има размере 20x30x50 сантиметара, за „собицу“ можете одвојити 20x30x10.

На овај начин можете привући на живот у кавезу и оне птице које иначе често умиру чим се нађу у ропству.

ЦОХ НАЈАРА

Ква-Ква!

Уређује Паја Патак

СВЕ ИЗУЗЕВ ЈЕДНЕ

Гаја се ујутру касно пробудио и да не би закаснио у школу Пата га пожурује.

— Да ли си завршио са облачењем ципела? — пита га.

— Да, бунувно одговори малина, — обукао сам све изузев једне.

ХРАБАР, АЛИ...

Мића, Микијев сестрић, планира се брака. Мики га грди и каже му:

— Срам те било Мићо, ја сам увек веровао да си ти храбар момак, а не таква кукавица.

— Ја и јесам храбар, љутну се Мића, само много је лакше бити храбар кад те нико не види.

ОН ЈЕ УЈЕДЕНИ

Срели се Паја и Шиља на нештој изложби и Паја зачуђено пита Шиљу откуд он на изложби наса:

— Да ниси случајно постао љубитељ наса?

— Боже сачувај — одговори Шиља, ја сам само уједени.

ЗАШТО ОНДА НИСИ...

Мала Мица гледа Белку како се маже пред огледалом и озбиљно је пита:

— Тетка Белка, зашто стављаш све ове боје на лице?

— Па да бих била лепа, — одговори јој Белка.

— Па, због чега онда ниси?